

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra primární pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Současné časopisy pro děti předškolního věku z pohledu rodičů

Contemporary magazines for pre-school children from family
point of view

Bc. Vendula Matoušková

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Laufková, Ph.D.

Studijní program: Pedagogika

Studijní obor: Pedagogika předškolního věku

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Současné časopisy pro děti předškolního věku z pohledu rodičů* vypracovala pod vedením vedoucího práce PhDr. Veroniky Laufkové Ph.D. samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha 12.7.2017

.....

podpis

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování PhDr. Veronice Laufkové Ph.D., za její cenné rady a trpělivost při vedení mé diplomové práce.

ABSTRAKT

Diplomová práce „Současné časopisy pro děti předškolního věku z pohledu rodičů“ přibližuje oblast čtenářské pregramotnosti zaměřenou na problematiku dětských časopisů. Teoretická část práce se zaměřuje na vymezení pojmu čtenářská pregramotnost a význam čtenářské pregramotnosti ve vztahu k dítěti předškolního věku. Dále přibližuje vztah dítěte ke knize a k dětskému časopisu. V empirické části je cílem prozkoumat dětské časopisy prostřednictvím analýzy dokumentů se zaměřením na obsah současné časopisecké produkce pro děti předškolního věku. Dalším cílem je prostřednictvím dotazníkového šetření zjistit, podle jakých kritérií si rodiče vybírají dětské časopisy a jakou roli mají při výběru časopisu samotné děti. Výsledky obsahové analýzy ukázaly, že jsou na našem trhu časopisy kvalitní a obsahově vhodné pro děti předškolního věku s minimem reklamy (Báječná školka, Raketa) i méně kvalitní časopisy (Barbie, Auta). Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že většina rodičů vybírá dětský časopis podle kvality textů, ale velkou roli při výběru hraje i přání dětí.

KLÍČOVÁ SLOVA

dítě předškolního věku, rodina, kniha, dětský časopis, mateřská škola, čtenářská pregramotnost

ABSTRACT

The thesis "Contemporary Magazines for Preschool Children from Family Point of View" introduces the area of reading pre-literacy focused on the issue of children's magazines. The theoretical part of the thesis defines the notion of the pre-literacy and the importance of reading pre-literacy in relation to the child of pre-school age. It also focuses on the child's relationship to the book and the children's magazine. The empirical part aims to explore children's magazines through documentary analysis, focusing on the content of current magazines for pre-school children. Another goal is to find out, by means of a questionnaire survey, on what criteria the parents choose children's magazines and what role the children themselves have in choosing the magazine. The results of the analysis found that there are magazines of good quality and content suitable for preschool children (Báječná školka, Raketa) and lesser quality magazines (Barbie, Auta). The results of the questionnaire survey show that most parents choose a children's magazine according to the quality of the texts, however the children's wishes plays an important role in the selection.

KEYWORDS

preschool children, family, book, children's magazine, kindergarten, reading pre-literacy

Obsah

1	Úvod a cíl práce	7
2	Dítě předškolního věku	8
2.1	Starší předškolní věk	8
2.2	Faktory působící na vývoj dětí	9
2.2.1	Biologický faktor	10
2.2.2	Psychologické pojetí	10
2.2.3	Sociologické pojetí	11
2.3	Znaky dětské psychiky	12
2.4	Řeč dítěte předškolního věku	14
2.4.1	Prenatální období	14
2.4.2	Postnatální období	15
3	Čtenářská pregramotnost	18
3.1	Pojem čtenářská pregramotnost	19
3.2	Důležitost čtenářské pregramotnosti	21
3.2.1	Řeč, rytmus, intonace a zpěv	21
3.2.2	Představivost a fantazie	22
3.2.3	Smyslové vnímání – sluchové a zrakové	23
3.2.4	Rozvoj paměti	25
3.2.5	Rozvoj myšlení	26
3.2.6	Orientace v prostoru a čase	27
3.2.7	Rozvoj motoriky a grafomotoriky	28
3.3	Celé Česko čte dětem	29
3.4	Dítě a rodina	29
3.4.1	Média	31
3.5	Dítě a mateřská škola	33
3.5.1	Čtenářská pregramotnost a RVP PV	34
3.6	Dítě a kniha	36
3.7	Dítě a časopis	38

4	Empirická část	39
4.1	Cíle a hypotézy empirické části	39
4.2	Popis metod	40
4.3	Popis výzkumných souborů	42
4.4	Interpretace dat	43
4.4.1	Analýza současné časopisecké produkce pro děti předškolního věku ...	43
4.4.2	Výsledky analýzy	54
4.4.3	Interpretace dat dotazníkového šetření	59
4.4.4	Výsledky dotazníkového šetření	72
5	Závěr	73
6	Seznam zkratk	78
7	Seznam příloh	79

1 Úvod a cíl práce

V rodinném životě mají v dnešní době své místo média. Téměř každá domácnost má doma televizi, počítač, tablet nebo chytrý telefon. Mnoho rodičů nahrazuje večerní čtení puštěním pohádky z televize, počítače či tabletu. Dětem vlivem médií chybí fantazie a představivost, bližší vztah s rodičem, dostatečná komunikace a řečový vzor. V předškolním období dítě získává základy gramotnosti různých oblastí, například čtenářství, matematiky, přírodovědy a dalších. Čtení a psaní jsou jedny ze základních znalostí a úzce souvisí s rozvojem dalších gramotností.

Čtenářská pregramotnost je soubor předpokladů, které vedou k úspěšnému zvládnutí čtení a psaní ve školním věku a navazují na čtenářskou gramotnost. Dětský časopis je spojením čtenářské pregramotnosti s jinými pregramotnostmi, například přírodovědnou, matematickou. V časopisu by se měly objevovat kromě článků a příběhů pracovní listy, hry, soutěže, výtvarné náměty a další zajímavé aktivity. Jaká je ale skutečná úroveň a kvalita dětských časopisů?

Teoretická část této práce je zaměřena na informace týkající se dítěte staršího předškolního věku, vymezení pojmu čtenářská pregramotnost, významu rodiny a mateřské školy ve vztahu k čtenářské pregramotnosti. Dále je teoretická část zaměřena na vztah dítěte ke knize a k dětskému časopisu.

V empirické části je vypracován prostřednictvím analýzy dokumentů výzkum, který je zaměřen na kvalitu současných dětských časopisů. Druhou výzkumnou metodou použitou v empirické části je dotazníkové šetření, prostřednictvím kterého bude zjišťováno, podle jakých kritérií rodiče vybírají dětské časopisy.

Cílem práce je zjistit, jaký je obsah současné časopisecké produkce pro děti předškolního věku, podle čeho si rodiče vybírají dětské časopisy, jaké faktory ovlivňují jejich výběr, jakou roli hraje cena a kvalita časopisu a jakou roli mají v rozhodování samotné děti.

V současné době se objevuje na trhu spousta dětských časopisů a jako rodič bych si kladla otázku, jak jsou jednotlivé časopisy kvalitní a zda u časopisu platí, čím vyšší cena, tím vyšší kvalita. Tyto otázky byly důvodem zvolení tohoto tématu.

2 Dítě předškolního věku

Předškolní období nebo předškolní věk se v širším slova smyslu označuje doba od narození dítěte až do doby nástupu do základní školy. Toto vymezení označuje velmi dlouhý časový úsek a často se rozděluje na mladší a starší předškolní věk. Mladší předškolní věk je vymezen do tří let života jedince a zahrnuje období kojenecké, trvající do jednoho roku života, a batolecí, které je vymezeno do tří let života dítěte. Starší předškolní věk je definován jako období od tří do šesti let věku jedince.^{1, 2}

Langmeier a Krejčířová (2006) uvádí, že předškolní období může být v užším slova smyslu chápáno jako věkem mateřské školy, avšak je důležité si uvědomit, že ne všechny děti mateřskou školu navštěvují. Základem je stále rodina, kterou mateřská škola doplňuje.³ Následující kapitola je zaměřena především na starší předškolní věk dítěte.

2.1 Starší předškolní věk

Dítě, které dovršilo věk tří let, ukončilo důležité období svého života. Jedinec do této doby prošel mnoha změnami, především v oblasti hrubé motoriky. Dítě umí chodit, běhá po rovině i v terénu a zvládá samostatnou chůzi po schodech. Pohyby dítěte se stále zlepšují, ve čtyřech letech už jedinec zpravidla dokáže seskočit z lavičky, vylézt na žebřík nebo stát chvíli na jedné noze. Motorický vývoj dítěte se i nadále zlepšuje a vyvíjí, ale od věku tří let nejsou změny v motorickém vývoji na první pohled tolik patrné, jako dosud.⁴

¹ LANGMEIER, KREJČÍŘOVÁ, 2006, s. 87

² PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 28

³ LANGMEIER, KREJČÍŘOVÁ, 2006, s. 87

⁴ LANGMEIER, KREJČÍŘOVÁ, 2006, s. 88

Dítě ve věku čtyř let je v mnoha aktivitách samostatnější, samo se nají, obléká, svléká většinu oblečení, má naučené hygienické návyky. Vývoj se projevuje i v kresbě. Zatímco tříleté dítě dokáže napodobit nejrůznější čáry, ale výsledná kresba je spíše čmáranice, u čtyřletého se objevují již kresby realističtější. Velký pokrok je viditelný v kresbě postavy. Ve čtyřech letech se často objevuje takzvaný hlavonožec, tedy hlava, k níž jsou připojené dolní končetiny. Hlavonožec má velmi často znázorněny i oči a ústa. Na rozdíl od tříletého jedince čtyřletý dokáže předem pojmenovat obrázek, který kreslí.⁵ Velký pokrok se projeví také v oblasti řeči. Touto oblastí se však budeme zabývat v kapitole 2.4 Řeč dítěte předškolního věku.

2.2 Faktory působící na vývoj dětí

Každý, kdo pečuje o děti v jakémkoli vzdělávacím zařízení, by měl mít určité poznatky o dítěti, se kterým spolupracuje. Každá etapa života je pro jedince důležitá, protože už i v předškolním věku *„je každé dítě výrazně formováno působením řady činitelů vyskytujících se v prostředí, v nichž děti žijí.“*⁶ Jedince tedy ovlivňuje nejen prostředí vzdělávacího zařízení, ale i rodina, nebo prostředí, ve kterém vyrůstá. Podrobněji se zaměříme na tři oblasti, které působí na vývoj dítěte. Je to oblast biologická, psychologická a sociální.

⁵ LANGMEIER, KREJČÍŘOVÁ, 2006, s. 88

⁶ PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 27

2.2.1 Biologický faktor

Z hlediska biologického se o dětství hovoří už od prenatálního období. Vnitřní faktory, které se přenášejí z rodičů na potomky, se nazývají geny. Gen je tvořen dvěma složkami, každá od jednoho rodiče. „*Soubor všech genů získaných od rodičů tvoří genotyp každého jedince.*“⁷ Problémy s vývojem mohou být v souvislosti se zděděnými predispozicemi jedince, ale mohou nastat i během embryonálního období, tedy do třetího měsíce těhotenství. Zárodek dítěte je v tomto období velmi zranitelný. Matka často v počátcích těhotenství o své graviditě neví a může nevědomě zárodek vystavovat působení nepříznivých vlivů. V důsledku chemických, fyzikálních vlivů, působení léků nebo virového onemocnění může docházet k poškození embria.

Od devátého týdne těhotenství začíná plodové období. Plod matky reaguje na nejrůznější podněty působící na její tělo, jako například hudbu nebo hlas lidí. I v plodovém období je důležité, aby matka dbala o své bezpečí a vyvarovala se po celou dobu těhotenství různým nebezpečným aktivitám, například užívání látek, které by mohly ohrozit zdraví její i plodu. I po narození je důležité dbát na zdraví svého dítěte z důvodu možností vrozených vad, poruch a nejrůznějších nemocí.⁸ S biologickým faktorem souvisí dědičnost a role prostředí. Tyto dva faktory hrají roli v rozdílech mezi jednotlivci. Dědičnost a prostředí společně působí na vývoj jedince, a proto je nelze od sebe oddělit. Každý jedinec se liší poměrem zděděné části a poměrem účinků prostředí.⁹

2.2.2 Psychologické pojetí

Jedinec je od narození vybaven určitými psychickými dispozicemi. Jedná se například o vlastnosti, temperament a další vrozené dispozice, které utvářejí člověka jedinečného. I tyto vlastnosti mohou být ovlivněny v prenatálním i postnatálním období života. Důležité je rozpoložení matky, její psychický stav. Významnou roli může hrát i chtěnost a nechtěnost dítěte. Všechny tyto faktory mohou na dítě negativně působit.¹⁰

⁷ MACHOVÁ, 2016, s. 161

⁸ MACHOVÁ, 2016, s. 179- 185

⁹ BRIERLEY, 1996, s. 94- 95

¹⁰ PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 28

2.2.3 Sociologické pojetí

V sociologickém pojetí je pro jedince důležité společenské fungování, tedy vztahy a interakce mezi lidmi. Také je důležité „*v jakém sociálním prostředí vyrůstá, jaké hodnoty, normy, postoje a vzorce chování získává.*“ Jak uvádí Koťátková a Průcha (2013), je dětství v sociologickém pojetí úzce spjato s termíny socializace a akulturace. Dětství souvisí s výzkumem rodiny, která je pro dítě prvním a nejdůležitějším prostředím, jež ho uvádí do společenství ostatních lidí.¹¹

Socializace je celoživotní proces, kdy se jedinec zařazuje do společnosti ostatních lidí, ve které chce žít, vzdělávat se a pracovat a při níž dochází k interakci s druhými lidmi.

Důležité pro socializaci je osvojení si způsobu života ve společnosti, učení se hodnotám a normám dané společnosti, přejímání různých sociálních rolí. Socializace úzce souvisí s rodinou, v nejútlejším věku dítě prochází interakcí především s matkou a dochází k primární socializaci do rodiny jedince. Nejčastěji kolem třetího věku se dítě setkává se sekundární socializací, která probíhá v mateřské škole. Pro dítě je stále nejdůležitější rodina, ale jedinec postupně vyrůstá z rámce rodiny a snaží se nacházet a navazovat nové vztahy k dalším lidem. Během sekundární socializace jedinec získává nové sociální role, navazuje vztahy s vrstevníky, s učitelkami a dalšími lidmi v okolí školy.¹²

Enkulturační je součástí socializace, kdy dítě přejímá a osvojuje si vlastnosti určité kultury, vzorce chování, tradice, zvyky a způsoby komunikace.^{13, 14}

Jak uvádí Koťátková a Průcha (2013) jsou dvě linie ve zkoumání dětství a to, že „*dětství je takové, jaká je společnost (resp. prostředí), v níž dětství probíhá*“, nebo že „*člověk je takový, jaké bylo jeho dětství.*“¹⁵

¹¹ PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 29

¹² LANGMEIER, KREJČÍŘOVÁ, 2006, s. 93-95

¹³ PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 29

¹⁴ LANGMEIER, KREJČÍŘOVÁ, 2006, s.93

¹⁵ PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 30

Podle Langmaiera a Krejčířové (2006) přináší velmi významnou úlohu v socializačním procesu dítěti hra. „*Kdybychom chtěli celé období předškolního věku jednotně označit, mohli bychom mluvit nejspíše o období hry, která se v této době stává hlavní činností dítěte.*“ Dítě si samozřejmě hraje i v mladším předškolním období, ovšem hra v tomto období je soustředěna především na vlastní tělo jedince, či na manipulaci s jednoduchými předměty.¹⁶

Hra v předškolním období souvisí s prostředím a pro dítě je zdrojem mnoha podnětů. Mateřská škola dítěti poskytuje nové stimuly, jimiž je úroveň dětské hry ovlivněna. Významnou roli hraje vybavení a uspořádání tříd školy, osobnost učitelky, struktura a dynamika dětské skupiny. Velmi důležitá je hra s vrstevníky, díky ní jedinci získávají schopnosti pro sociální učení. Děti se učí nápodobou, často ve své hře promítají postavy, které jsou pro ně něčím zajímavé. Náměty jedinci čerpají z pohádek či příběhů, například princezna, princ, kůň, nebo z reálného života, například maminka, tatínek, hasič, zdravotní sestra a další. Do hry se promítá chování, které si samy nemohou reálně vyzkoušet. V pozdějším věku se při hrách vytvářejí spolupracující skupiny a jsou stanovena různá pravidla, na kterých se děti dohodnou. „*Hra podporuje učení i zrání organismu a zakládá stabilitu a odolnost dětské osobnosti pro budoucnost.*“¹⁷

2.3 Znaky dětské psychiky

Vnímání dítěte se od dospělého člověka liší, dítě vnímá okolní svět jinak. Mezi charakteristické znaky dětské psychiky dětí předškolního věku patří konkretismus, eidetismus, prezéntismus, topizmus, egocentrismus, zosobňující dynamismus, labilita chování a synkretismus.¹⁸

Konkretismus se u dítěte projevuje tím, že vnímá předmět tak, jak je zvyklé ho vnímat. S tímto znakem psychiky se u dětí setkáváme do tří let věku.

¹⁶ LANGMEIER, KREJČÍŘOVÁ, 2006, s. 100

¹⁷ PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 106- 107

¹⁸ PŘÍHODA, 1977, s. 65

Eidetismus je projev, při kterém se jedinci vybavují subjektivní optické názorové obrazy ihned, nebo po delší době spontánního či úmyslného sledování určitého předmětu. Jedinec je schopen si tyto předměty znovu vybavit, buď úplně se všemi detaily, nebo neúplně. Dítě mezi viděným a vnímaným nevidí rozdíl.

Prezentismus je velmi důležitý znak dětské psychiky, Projevuje se tím, že dítě není schopno vnímat budoucnost ani minulost, ale pouze přítomnost. Dítě často nechápe časové vztahy, až kolem čtvrtého roku věku dítě začíná záměrnou výchovou tento znak překonávat a začíná chápat pojmy „včera“ a „zítra“. Na konci předškolního období by dítě mělo znát dny v týdnu, měsíce, roční období a rozumět pojmům spojeným s časem.¹⁹ Prezentismus můžeme u dítěte pozorovat při čtení pohádky, v pohádce vystupuje zlá osoba, například čaroděj, který je pro dítě skutečný a má z něj strach. Jakmile však černokněžník zmizí a začne probíhat jiný veselý děj, dítě se začne smát.²⁰

Topizmus úzce souvisí s pojmem prezentismus. Topos znamená místo, na které je jedinec úzce vázán. Je to vztah k prostoru, k místu, ve kterém dítě vyrůstá a žije.

Egocentrismus je znakem, při kterém se dítě domnívá, že vše a všichni, kdo jsou v jeho okolí, jsou tu pouze pro něj a kvůli němu. Předpokládá, že je středem veškerého dění.

Zosobňující dynamismus se projevuje tím, že dítě má snahu vše kolem sebe oživovat a nerozlišuje, zda je věc živá či neživá. Dokáže neživé věci oživit, například hračku či panenku, a identifikovat se s ní.

Střídání citů a nálad, pláč a náhle smích je projevem dalšího znaku dětské psychiky, lability chování. Dítě v útlém věku velmi rychle zapomíná na různé okamžiky a situace. Labilita chování souvisí i s labilitou dětské pozornosti. Pokud dítě upadne, začne plakat, tak převedením pozornosti jinam dítě zapomene, proč plakalo a náhle se směje.²¹

¹⁹ PŘÍHODA, 1977, s. 67

²⁰ HOMOLOVÁ, 2012, s. 30

²¹ PŘÍHODA, 1977, s. 71

„Pojem synkretizace znamená celkové, neanalytické, intuitivní pojmání předmětů a celkové jednání vzhledem k podnětům.“²² Synkretismus je charakteristický znak dětské psychiky, při kterém dochází k celkovému nerozlišování v oblasti prožívání a vnímání. Může se objevovat u dětí až do osmi let věku.

2.4 Řeč dítěte předškolního věku

Komunikační dovednosti a vývoj řeči jsou velmi důležité procesy zobrazující úroveň vyspělosti jedince. Prostřednictvím těchto procesů jedinec komunikuje s prostředím a uskutečňuje většinu procesů spojených se vzděláváním a výchovou.²³

2.4.1 Prenatální období

Dříve se předpokládalo, že řeč se utváří až po narození jedince a při vyslovení jeho prvních slov. Dnes je však tento názor překonán. Je dokázáno, že jedinec vnímá řeč již v prenatálním období. V období těhotenství je žena schopna určitým způsobem komunikovat se svým plodem, například matka emocionálně reaguje na spontánní pohyby plodu, čímž dítě zpět ovlivňuje. Výzkumy dokazují, že plod je schopen reagovat na hlas matky. Z toho vyplývá, že plod je schopen získávat zkušenosti a využívat nejjednodušších forem učení. Podle některých autorů je plod schopen rozeznávat v nitroděložním prostředí hlas člověka, což přispívá k předpokladu, že k osvojování jazyka jedince dochází už v prenatálním období. Tyto hypotézy jsou potvrzeny některými výzkumy, například tři dny staré dítě rozezná hlas své matky. Další zajímavý experiment také potvrzuje skutečnost osvojování a vnímání jazyka v prenatálním období. Gravidní ženy četly pravidelně svému nenarozenému dítěti šest týdnů před porodem krátký text a několik dní po porodu bylo zjištěno, že dítě na text reaguje dokonce i tehdy, pokud text čte někdo jiný než matka.²⁴

²² PŘÍHODA, 1977, s. 64

²³ PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 38

²⁴ PRŮCHA, 2011, s. 36- 37

2.4.2 Postnatální období

Ihned po narození se dítě setkává s přímou lidskou řečí, která je spojena s lidskými dotyky. Všechny tyto složky se nazývají počáteční jazykový input. Vše co dítě těsně po narození vnímá a slyší, mu přináší prvotní zkušenosti, které se odráží v preverbálním chování dítěte. Počáteční jazykový input jsou všechny hlasové, mimické i tělesné projevy jedince, například pláč, ovšem bez přímého použití slov. Jedinec po narození vnímá slovní přízvuk, intonaci řeči, slov a vět, hlásky a další znaky lidské řeči. Dále vnímá nejen řeč člověka, který mluví přímo na něj, ale také řeč a komunikaci ve svém okolí.²⁵

Osvojení jazyka probíhá prostřednictvím biologického základu. Každý se rodí s vrozenou schopností naučit se kterýkoli jazyk světa. Většinou je to jazyk země, ve které jedinec vyrůstá. Tento biologický předpoklad je doprovázen schopností vnímat řeč už od narození a následně ji napodobovat. Nejdříve tedy jedinec řeč vnímá a později se jí snaží napodobovat. Důležité je, aby dítě bylo zapojeno do sociálního prostředí, kde dochází ke komunikaci lidí, tím si jedinec „osvojuje mateřský jazyk učním na genetickém základě.“²⁶

Dítě se ihned po narození projevuje křikem. Křik je v prvních týdnech života jedince projevem reflexních činností připravujících jedince k používání hlasu. Křik v tomto období nemusí znamenat problém či nespokojenost dítěte, ale může být nositelem i jiných významů.²⁷ Dítě postupně začíná komunikovat s okolím primárními komunikačními projevy, mezi které patří mimické projevy, úsměv nebo pláč. Dítě se jimi snaží sdělit okolí své pocity, tělesný nebo psychický stav. Pláčem jedinec vyjadřuje nějakou potřebu či bolest, kterou matka často prostřednictvím specifického projevu dítěte rozpozná.

²⁵ PRŮCHA, 2011, s. 35-38

²⁶ PRŮCHA, KOŤÁTKOVÁ, 2013, s. 39-40

²⁷ KUTÁLKOVÁ, 2010, s. 10

Broukání se řadí mezi další komunikační projevy. Jedinec se jimi snaží upoutat pozornost dospělých, může být ale také jakýmsi procvičením mluvicího ústrojí. Jak uvádí Kutálková (2010), broukání není „*vědomá činnost, ale pudová hra s mluvidly*.“ Všechny děti na celém světě se projevují podobnými zvuky, dokonce i děti, které se rodí hluché. Kolem třetího měsíce se dítě, pokud je spokojené, směje, pokud je nespokojené, tak křičí. Mezi čtvrtým a osmým měsícem se objevuje opakování různých slabik a hlásek, které nazýváme žvatláním. V tomto období je důležité s dítětem komunikovat a podporovat jeho komunikační projevy. Intonace a zbarvení hlasu má větší význam, než samotná předávaná informace. Postupně dítě napodobuje pohyby rtů a jazyka, ke komunikaci více používá mimické projevy, zapojuje gesta rukou, následně se snaží udržovat oční kontakt s matkou a lidmi ve svém okolí. Postupně dítě začíná rozumět významům slov a reaguje na jednoduché pokyny. Jedinec nejdříve řeči porozumí a poté ji začíná sám používat. Mezi desátým a dvanáctým měsícem začíná vyslovovat první slova a komunikovat s okolím a matkou prostřednictvím jednoduchých řečových signálů.^{28, 29, 30}

První slova začíná dítě používat kolem prvního roku věku. Nejčastěji jsou vyslovována citoslovce a zvukomalebná slova, například bum, bá, pá, méně často pak dvojslabičná slova, například bába. „*V této době už jsou položeny základy mateřského jazyka. Základy melodie, mimiky, gestikulace, základy používání hlasu.*“³¹ Během produkce prvních slov již někteří autoři hovoří o samostatném mluvení jedince. V tomto období je dětem těžké porozumět, velmi často dítěti rozumí především matka. Jedinec používá jednoslabičná i dvojslabičná slova, která mají význam celé věty. Například „*hať*“ může znamenat: *Tam je pes, Pes utíká.*

^{28 28} PRŮCHA, KOŽÁTKOVÁ, 2013, s. 40

²⁹ PRŮCHA, 2011, s. 45

³⁰ KUTÁLKOVÁ, 2010, s. 10-11

³¹ KUTÁLKOVÁ, 2010, s. 12

Kolem druhého roku dítě začíná mluvit v jednoduchých větách a aktivní zásoba slov se pohybuje kolem dvou set až tří set slov. Postupně aktivní slovní zásoba narůstá a kolem třetího roku se pohybuje kolem tisíce slov. Stejně jako ve všech ostatních oblastech je i u řeči důležité posuzovat rozvoj individuálně. Co jedno dítě zvládá ve dvou letech, jiné ve stejném věku zvládat nemusí. Dochází k případům, že chlapci začínají mluvit později než dívky. Pokud dítě kolem třetího roku věku nekomunikuje a jeho slovní zásoba se nerozšiřuje, může se jednat o fyziologickou nemluvnost.^{32, 33} Kolem třetího roku věku se začínají objevovat rozdíly ve správné výslovnosti hlásek. Některé hlásky jsou artikulačně jednodušší a děti s jejich výslovností nemají problémy, jiné hlásky jsou na výslovnost složitější. Důležité je dítě podporovat a pomáhat mu. Z důvodu vysokého nárůstu slovní zásoby může dojít kolem třetího roku věku k poruše řeči, koktavosti. Koktavost může být pouze dočasnou poruchou, dítě zná spoustu slov, chce okolí něco rychle sdělit a začne se zasekávat. U této poruchy se musí s dítětem šetrně pracovat, neupozorňovat ho na chyby, protože špatný přístup může obtíže prohlubovat.³⁴

Mezi třetím a čtvrtým rokem nastupuje u dětí období otázek. Dítě se neustále ptá, často i opakovaně, na stejné otázky. V tomto období je důležité dítěti trpělivě odpovídat. Dítě se otázkou snaží dozvědět nové informace a zároveň prohlubuje rozvoj komunikačních schopností. Pokud jedinec nebude dostávat pravdivé, nebo žádné odpovědi, může to mít negativní vliv na komunikaci, dítě ztrácí důvěru lidí a chuť komunikovat s nimi.³⁵

³² KUTÁLKOVÁ, 2010, 13

³³ PRŮCHA, 2011, s. 48

³⁴ KUTÁLKOVÁ, 2010, s. 14-15

³⁵ KUTÁLKOVÁ, 2010, s. 16

Po čtvrtém roce se opět navyšuje slovní zásoba dítěte, ustaluje se výslovnost některých hlásek, kromě L, R a Ř by mělo zvládat již všechny hlásky. Dítě se mluvou dorozumívá s okolím, během malování popíše, co vytvořilo, dokáže předat krátký vzkaz, spontánně popisovat zážitky ze života, projevuje zájem o básničky, písničky a říkadla. V předškolním období dokážou jedinci převyprávět příběh nebo pohádku a jejich řeč se podobá stavbou věty dospělému jedinci.³⁶

3 Čtenářská pregramotnost

V předškolním období se u dítěte vytváří základy gramotnosti různých oblastí, například čtenářství, matematiky, přírodovědy a dalších. Čtení a psaní jsou jedny ze základních znalostí, souvisí s rozvojem ostatních gramotností. Jak je uvedeno v článku z časopisu „Early Child Development and Care“, existuje souvislost s čtenářskou gramotností v mladším věku a v pozdějším rozvoji dovedností. V předškolním období se formují a rozvíjejí schopnosti a dovednosti potřebné pro pregramotnost. Z tohoto důvodu je kladen důraz na práci s předškolními dětmi, jak ze strany učitelů, ale především ze strany rodičů.³⁷ Čtení rozvíjí celou osobnost člověka, a jak uvádí Kropáčková, Wildová a Kucharská (2014), čtení je „*klíč, kterým se dítěti otevírají dveře ke vzdělání.*“ Čtení je mnohostranný proces, který zahrnuje mnoho lidských aspektů, včetně fyzických, emočních, sociálních a psychologických. Proto může být čtení chápáno jako náročný a složitý proces, který se zaměřuje na čtení a porozumění.³⁸ Pokud si dítě na začátku školní docházky neosvojí čtenářské dovednosti, může to mít negativní dopad na další vzdělání projevující se špatnými výsledky ve škole. Tito jednotlivci dosahují nižšího stupně vzdělání, s čímž jsou spojeny problémy s pracovním a společenským uplatněním. Z toho důvodu je kladen důraz na rozvoj čtenářské gramotnosti již v předškolním věku.^{39, 40}

³⁶KUTÁLKOVÁ, 2010, s. 16- 18

³⁷DE WITT, LESSING, 2017, s. 1- 5

³⁸DE WITT, LESSING, 2017, s. 1- 5

³⁹TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 9

⁴⁰KROPÁČKOVÁ, WILDOVÁ, KUCHARSKÁ, 2014, s. 488-489

Pojem čtenářská gramotnost se do české terminologie dostává ze zahraničí v 90. letech 20. století v souvislosti s průzkumy mezinárodního šetření výsledků v oblastech vzdělávání (PISA) a dalších mezinárodních výzkumů v oblasti čtenářské gramotnosti (např. PIRLS).

Jednotliví autoři vymezují pojem gramotnost různě, neboť je důležité přihlížet k aspektu individuální variability a proměnlivosti jevu. Autoři mohou zdůrazňovat různé aspekty pojmu. V nejobecnější rovině může být pojem vymezen jako „*prostředek akulturace jedince*“, jiné pojetí vymezuje pojem jako připravenost jedince k činnostem, prostřednictvím nichž se úspěšně zapojuje do společnosti. Objevují se i vymezení, kdy gramotnost znamená dovednost číst a psát. Kropáčková, Wildová a Kucharská (2014) považují za zastřešující definici z Pedagogické encyklopedie, která vymezuje gramotnost, jako schopnost „*ovládat různé druhy komunikace a početních úkonů za účelem využívání textových informací v rozmanitých životních situacích*“.⁴¹

„Čtenářská gramotnost je celoživotně se rozvíjející vybavenost člověka vědomostmi, dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami potřebnými pro užívání všech druhů textů v různých individuálních i sociálních kontextech.“⁴² Podstatou čtenářské gramotnosti není pouze čtení, ale i porozumění textu, vyvození závěrů, posuzování a vyhodnocování textů a následné předávání informací a konzultace s ostatními lidmi. Čtenářská gramotnost má podle panelů VÚP šest rovin: vztah ke čtení, doslovné porozumění, posuzování, hodnocení, metakognice, sdílení a aplikace.

3.1 Pojem čtenářská pregramotnost

Ve zdrojích české literatury se objevují různé pojmy vztahující se k rozvoji gramotnosti u předškolních dětí. Někteří autoři uvádějí pojem předčtenářská gramotnost (Tomášková, 2015), jiní čtenářská pregramotnost (Kropáčková, Wildová, Kucharská, 2014).

⁴¹ KROPÁČKOVÁ, WILDOVÁ, KUCHARSKÁ, 2014, s. 490-491

⁴² TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 9

Podle článku „Promotion of Family Reading in the Context of Children’s Early Reading Literacy Development“ je velmi těžké definovat čtenářskou pregramotnost z důvodu spontánního rozvoje dětí v tomto věku.⁴³ Za čtenářskou pregramotnost jsou považovány rozvíjející se předpoklady pro úspěšné zvládnutí čtení a psaní ve školním věku. Je to soubor schopností a dovedností směřující k úspěšnému rozvoji a užívání čtenářské gramotnosti. Gramotnost v předškolním vzdělávání, neboli pregramotnost, je „*charakterizována rozvojem předgramotnostních dovedností v předškolním věku.*“⁴⁴ Následujícím stupněm je čtenářská, neboli základní gramotnost, která se rozvíjí v období povinné školní docházky.

Jak uvádí Kropáčková, Wildová a Kucharská (2014), je na základě analýzy různých zdrojů a v souvislosti s ontogenetickým vývojem jedince vhodnější užívání termínu čtenářská pregramotnost. Jak uvádí Tamášová a Šulganová (2016), v anglicky psané literatuře se nejčastěji setkáme s pojmy reading pre-literacy, emerging literacy, beginning literacy, nebo pre-reading literacy.⁴⁵ Jedná se o začátky a předpoklady pro rozvoj čtenářské gramotnosti, a je tedy vhodné použití předpony pre-, která je v souladu s terminologií označení vzdělávacího stupně ISCED 0 pro preprimární stupeň vzdělávání.⁴⁶

⁴³ TAMÁŠOVÁ, ŠULGANOVÁ, 2016, s. 9-11

⁴⁴ KROPÁČKOVÁ, WILDOVÁ, KUCHARSKÁ, 2014, s. 492- 493

⁴⁵ TAMÁŠOVÁ, ŠULGANOVÁ, 2016, s. 10

⁴⁶ KROPÁČKOVÁ, WILDOVÁ, KUCHARSKÁ, 2014, s. 492- 493

3.2 Důležitost čtenářské pregramotnosti

Někteří lidé se mylně domnívají, že počátky a příprava na čtení spočívá v naučení se písmen a jejich poznávání. To je ale omyl, protože předpoklady pro počátky čtení se objevují mnohem dříve. Pregramotnost se utváří již u nejmenších dětí v okamžiku, kdy se dítě seznamuje se slovy, prohlíží si obrázky, prohlíží si a listuje v knihách, když mu rodiče či jiné blízké osoby předčítají a následně si samo dítě vymýšlí příběhy. Čtenářská pregramotnost souvisí s rozvojem řeči a s rozvojem dalších schopností a dovedností, například rozvoj smyslů, zraková a sluchová analýza a syntéza, orientace v prostoru, čase a rovině, pravolevá orientace, hrubá a jemná motorika, komunikační schopnosti verbální i neverbální, myšlení, pozornost, představivost a fantazie. Pokud jedinec procvičuje všechny tyto schopnosti a dovednosti, naučení se čtení a psaní mu nebude činit větší obtíže.^{47, 48, 49}

3.2.1 Řeč, rytmus, intonace a zpěv

Primárně dítě vnímá mluvené slovo a postupně si mateřský jazyk osvojuje. Rozšiřuje se jak aktivní, tak i pasivní slovní zásoba. U řeči hraje však významnou roli rytmus a intonace, s níž úzce souvisí i citové podněty, které se do řeči promítají a působí na jedince. Rodiče mohou na dítě mluvit zbrkle, mohou šišlat, chovat se úzkostlivě a všechny tyto aspekty se promítají do mluvené řeči, kterou jedinec vnímá. Rozvoj dětské řeči podmiňuje zpočátku mluvní vzor, se kterým se dítě setkává. Celkový harmonický rozvoj se odráží nejen v tělesném a duševním vývoji, ale také ve fantazijně tvořivém a řečovém. Řečový vývoj se u dětí podněcuje a projevuje především ve hře.

⁴⁷ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 18

⁴⁸ KROPÁČKOVÁ, WILDOVÁ, KUCHARSKÁ, 2014, s. 494

⁴⁹ DE WITT, LESSING, 2017, s. 1-5

Mezi řeč se řadí i zpěv, který je formou stylizované řeči, často řeči předchází a je úzce propojen se sluchem. Dětem by se mělo pravidelně zpívat, před spaním jsou vhodné ukolébavky, které děti uklidňují a zároveň poslouchají stylizovanou řeč. Batolata si mohou pobrukovat i přesto, že ještě nemluví. Podobné je to s rytmem. Rytmus je pro dítě přirozený, již v prenatálním období dítě vnímá tlukot srdce matky, pravidelnost rytmu je pro dítě uklidňující. V dětském věku se rytmus objevuje v říkadlech, kde je zvuková stránka často důležitější, než obsah říkadla. Rytmus se uplatňuje i v říkadlech spojených s pohybem. „*Cestu k uplatnění řeči v rozvinuté podobě otevírají dětská leporela- první knížky: jejichž písmo je – obrázek!*“⁵⁰

3.2.2 Představivost a fantazie

„*Představy jsou vybavené nebo přepracované psychické obrazy předmětů a jevů, které v daném okamžiku nevnímáme, ale které jsme vnímali v minulosti.*“⁵¹ Mít představy z minulé zkušenosti nebo z nově vytvořené zkušenosti nazýváme představivostí. Tyto představy si umíme vybavit, což souvisí s pamětí. Představy můžeme rozdělit podle zúčastněného analyzátoru na představy zrakové, sluchové, hmatové, čichové, pohybové a další. Pro úroveň představ je důležitý rozvoj vnímání a pozorování, protože čím přesnější vnímání a pozorování skutečnosti, tím vznikají u dětí přesnější a bohatší představy. Pro děti je tedy důležité vnímání a pozorování okolního světa, dítě v předškolním období objevuje spoustu nových věcí, působí na něj spousta podnětů z okolního světa. Podněty vnímá smysly, ale vnímání dítěte není dokonalé. Proto se stává, že představy jedince často neodpovídají realitě.

Mnoho dětí nedokáže odlišit realitu od představivosti, nemá dostatek zkušeností, jeho vnímání a myšlení není dostatečně vyvinuté. Dítě si například představuje, jak má vypadat jeho okolí. Dospělí mají pocit, že dítě neříká pravdu, že si vymýšlí a lže, ale dítě je o svém názoru přesvědčeno právě velkou fantazií a představivostí, která je pro předškolní věk typická.

⁵⁰ LEPILOVÁ, 2014, s. 13

⁵¹ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 79

Představivost podporuje také kreativita. Děti předškolního věku mají spoustu nápadů, dívají se na problémy z jiného úhlu pohledu. Snahou dospělého by mělo být podporovat kreativitu a snažit se dívat se na problém z pohledu dítěte.

Důležitou úlohu při rozvoji čtenářské pregramotnosti hraje představivost a fantazie. Pokud je dítěti čten příběh, měl by si dokázat vybavit, co je mu předčítáno, či vyprávěno. Například, jak vypadá hlavní hrdina, jak vypadá drak, zámek a další. Pro vybavení je však potřeba dostatek reálných podnětů a vnímání prostřednictvím všech smyslů jedince. Pro vybavení obrazu je potřeba paměť.

3.2.3 Smyslové vnímání – sluchové a zrakové

Prostřednictvím smyslů jedinec poznává svět, své okolí. Smysly pomáhají při orientaci v neznámém prostředí, rozvíjí fantazii jedince, jeho představivost i myšlení. Člověk má pět smyslů, sluch, hmat, čich, zrak a chuť. Není možné říci, který je ten nejdůležitější, protože každý smysl pomáhá jedinci poznávat svět z jiného úhlu. *„Čím více smyslů je zapojeno do poznávání našeho okolí, nových věcí, předmětů, situací, tím je poznání bohatší a také mnohem trvalejší a kvalitnější.“*⁵²

S čtenářskou pregramotností nejvíce souvisí dva smysly, zrak a sluch. Zrakem je vnímáno největší množství informací z okolí, až devadesát procent vjemů vnímá zdravý jedinec pomocí zraku. Jeho prostřednictvím člověk vnímá okolí, dokáže se lépe orientovat v prostoru, dokáže pozorovat určité děje a situace. V rámci čtenářské pregramotnosti je rozvoj zraku také velmi důležitý. První seznámení s knihou probíhá prostřednictvím zraku, například leporela jsou knihy zaměřené především na zrakové vnímání. Je však důležité zrakové vnímání u dětí rozvíjet, dítě by mělo umět rozlišovat barvy, identifikovat jednotlivé tvary, hledat rozdíly mezi obrázky a tvary, určit, co je stejné, co jiné, najít rozdíly, v čem je daný obrázek jiný. V mladším věku je vhodné dávat dětem úkoly, při kterých dochází k manipulaci s předměty a později zařadit úkoly s obrázky. V předškolním věku by dítě mělo umět pracovat i na úrovni představy konkrétního předmětu, znaku, obrázku. Na konci předškolního věku by dítě mělo rozpoznávat písmena a čísla a nacházet rozdíly mezi jednotlivými písmeny, například d-b, p-b, m-n.

⁵² TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 43

Ve vzájemné interakci zraku a hmatu dítě prohlubuje koordinaci oka a ruky, která je také pro čtenářskou pregramotnost významná. Při počátečním čtení si dítě ukazuje řádky, kde čte a okem vnímá jednotlivá písmena. Taktéž se propojuje se zrakem další důležitý smysl, kterým je sluch.

Sluchové vnímání je základním prostředkem k osvojení řeči, k rozvoji komunikace a rozšíření pasivní a aktivní slovní zásoby. Pokud má dítě problémy se sluchem, odráží se to na řečovém projevu a později i v oblasti čtení. Je důležité sledovat a všímat si, jak dítě reaguje na sluchové vjemy. Pokud jedinec nereaguje nebo reaguje neočekávaně a zmateně, je nutné navštívit odborného lékaře. Člověk vnímá řeč prostřednictvím sluchu a zraku, sleduje, jak lidé artikulují, čímž postupně začne sám mluvit. I přes podnětné prostředí je potřeba dítě v oblasti sluchového vnímání rozvíjet.

Ve škole je sluch velmi důležitý, dítě vnímá sluchem výklad učitele, pokyny učitele, komunikaci s ostatními. Stejně důležitý je i sluch v předškolním období, kdy by dítě mělo reagovat na pokyny a chápat je. V oblasti čtenářské pregramotnosti sluchem dítě vnímá čtený text či úkoly k textu. Sluchové vnímání můžeme rozvíjet procvičováním hlásek, slabik či slov. Dále růzností a podobností vyslovovaných hlásek, slov, zda slovo obsahuje hlásku, na kterou hlásku slovo začíná či končí. Procvičovat můžeme také hledáním veršů ke slovům, vhodná jsou i sluchová pexesa, nebo opakování krátkých vět, při čemž se trénuje i paměť a pozornost.

Oslabování sluchového vnímání může vést k obtížím ve vyslovování jednotlivých hlásek, k chybné artikulaci, k problémům v rozlišení podobných zvuků, nebo k chybnému vnímání tvrdých a měkkých souhlásek, v nerozlišení délek samohlásek a k dalším problémům.⁵³

⁵³ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 56-57

3.2.4 Rozvoj paměti

*„Paměť je proces zapamatování, uchovávání a znovuvybavování psychických zážitků a motorických úkonů.“*⁵⁴ Základní vlastností paměti jsou zapamatování, délka udržení v paměti, rozsah a přesnost paměti. Každému jedinci vyhovují jiné metody a formy pro procvičování paměti. Pro paměť je důležité podnětné a klidné prostředí, opačné podmínky jsou rizikové a mohou mít vliv na učení jedince.

Paměť má tři fáze, první je zapamatování, při čemž závisí na kvalitě vnímaného podnětu. Druhou fází je udržení informací v paměti, při této fázi dochází často k narušení vjemů, obsah si často nepředstavíme přesně, části nám vypadávají. Pokud nedochází k opakování, nastává proces zapomínání. Více si člověk zapamatuje, pokud dochází k častějšímu opakování situace či podnětu, nebo pokud dochází k pochopení vztahů a souvislostí. Poslední fází je fáze vybavení. Vybavení může probíhat záměrně, nebo mimovolně. Člověk si snadněji vybavuje zážitky upevněné, nové, jednoduché. Při vybavení může dojít ke krátkodobým nebo dlouhodobým problémům, jejichž příčina může být způsobena psychickou nestabilitou, citovou nevyrovnaností, vzrušením, stresem či vyčerpaností.

Paměť je velmi úzce spojena s čtenářskou pregramotností, v pozdějším věku se čtením i psaním. I přes to, že se na první pohled zdá, že paměť s čtenářskou pregramotností nesouvisí, je jednou z jejích důležitých součástí. Dítě si musí zapamatovat tvar písmena, zapamatovat si děj čteného, nebo viděného příběhu a další aktivity. Procvičování paměti je vhodné i v předškolním období. Mezi aktivity procvičující paměť můžeme zařadit například kimovy hry, hledání toho, co se v místnosti změnilo, převyprávění příběhu. V souvislosti s orientací v prostoru popsání cesty do školky, či okolí domu.⁵⁵

⁵⁴ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 87

⁵⁵ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 87-92

3.2.5 Rozvoj myšlení

*„Myšlení člověku umožňuje předvídat a plánovat jeho činnosti, tvořivě měnit skutečnost, pomáhá nám orientovat se v různých situacích, ulehčuje řešení problémových situací, zkvalitňuje život a pomáhá chápat různé přírodní zákonitosti.“*⁵⁶ Dokázalo se, že dítě je schopno se učit už v posledních dvou měsících prenatálního vývoje. Plod je v prenatálním období aktivní a snaží se vytvářet podmíněné spojení mezi zvukem a dotykovým podnětem. Plod reaguje na polohy matky a sám si vybírá polohu, která je mu příjemná. Také se u plodu dají pozorovat individuální rozdíly, například v pohybové aktivitě, nebo v reakci na různé podněty. Po narození jedinec kontroluje okolí a snaží se ho zapojit do sociální interakce. Zralý novorozenec dokáže v podnětném prostředí získávat první zkušenosti a dovednosti, je aktivnější. To, co se naučí, udrží v paměti až dvacet čtyři hodin.

V kojeneckém období se rozvíjí předřečové myšlení, kdy dítě z komunikace ostatních zpozoruje, že každá věc má své označení a účel. Rozvoj řeči úzce souvisí i s rozvojem myšlení, v předškolním období se myšlení rozvíjí velmi intenzivně z důvodu rozšiřování slovní zásoby. Rozvoj myšlení souvisí i s rozvojem smyslového vnímání, prostřednictvím něj získává dítě zkušenosti z okolí a chce poznat zákonitosti jevů.

Mezi základní myšlenkové operace řadíme analýzu a syntézu. Obě tyto operace jsou důležité pro pozdější čtení. Analýza je rozklad celku na části, při čtení tedy rozklad slova na slabiky a hlásky. Syntéza je sjednocování, slabiky či hlásky spojíme ve slovo.

Jak uvádí Tomášková (2015), jsou tři úrovně myšlení, kterými by dítě mělo zákonitě projít. První je názorně-činnostní myšlení, které se procvičuje prostřednictvím manipulace s předměty. Dítě zatím nedokáže popsat svou aktivitu. Druhou úrovní je názorně-obrazné myšlení, kdy přetrvává manipulace, ale ne již s předměty, ale například s obrázky. Poslední úrovní je slovně-logické myšlení, kdy dítě nepotřebuje předměty ani obrázky, ale pracuje s představou na základě slovních podnětů. Při této úrovni myšlení jedinec čerpá ze zkušenosti.

Pro myšlení je v předškolním období důležité procvičování předmatematické představivosti, například oblasti třídění, porovnávání, uspořádání a další.

⁵⁶ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 93

Pro čtenářskou pregramotnost je důležité rozvíjet oblast myšlení, aktivity, které podporují myšlení, například pokračování v příběhu, vytváření vlastního příběhu, či pohádky a mít svůj názor na situaci v příběhu, nebo na celý příběh.

3.2.6 Orientace v prostoru a čase

Informace o orientaci v prostoru získává člověk při běžných činnostech. Jedinec, který se dobře orientuje v čase, si dokáže rozvrhnout jednotlivé činnosti, orientuje se ve svém okolí i v nových situacích a prostředí. Prostor člověk vnímá ve třech rovinách, horizontální, vertikální a předozadní. V prostorové orientaci získáváme zkušenosti především prostřednictvím smyslů. Správné rozvržení činností a úkolů a jejich délky plnění, to jsou činnosti, ke kterým je potřeba orientace v prostoru a čase. Všechny tyto činnosti směřují k určitému cíli, kterého se jedinec snaží dosáhnout. Pro děti předškolního věku jsou důležité především krátkodobé cíle. Postupným plněním těchto cílů získávají sebedůvěru a pocit, že vytyčené cíle dokáží splnit. Plní je však i díky schopnosti rozvržení úkolů.

Vnímání času je velmi subjektivní. Jednomu přijde určitá činnost dlouhá, jinému naopak krátká. Vnímání času tedy závisí na určitém rozpoložení jedince. Pokud dítě něco zaujme, dokáže u činnosti strávit velmi dlouhou dobu, kdežto jiného to už po chvíli nebaví a hledá jinou činnost. Pro správné vnímání času jsou v předškolním a i mladším školním věku důležité rituály a pravidelný režim. Dítě tím získává jistotu a cítí se bezpečně. *„Vnímání času a poslušnosti je důležité pro pochopení pořadí jednotlivých písmen a učení abecedy, číselné řady, násobilky a podobně.“⁵⁷*

To, jak se dítě orientuje v prostoru a čase, má vliv i na čtenářskou pregramotnost a je důležité pro počáteční čtení. Jedinec se musí umět orientovat na stránce v knize, v textu, osvojit si směr čtení zleva doprava, hledání informací shora dolů. Při převyprávění příběhu by dítě mělo vědět, co se stalo na začátku, co na konci. Může skládat obrázky s dějem tak, jak šli časově za sebou.

⁵⁷ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 69

Již v předškolním věku se mohou objevovat problémy v orientaci v prostoru, které mohou vést až k dyslexii. Z tohoto důvodu je dobré procvičovat tuto oblast v předškolním věku. V rámci prostorového i časového vnímání by mělo dítě zvládat rozumět a používat prostorové a časové předložky a pojmy, mělo by umět podle diktátu postavit stavbu, nebo ji popsat, mělo by umět popsat denní činnosti, jak jdou postupně za sebou. Dále by se mělo bez problému pohybovat ve známém okolí, mělo by vědět, kde jsou jaké předměty, mělo by umět odhadovat vzdálenost a další aktivity.

3.2.7 Rozvoj motoriky a grafomotoriky

Děti předškolního věku mají velkou potřebu pohybu, chtějí skákat, běhat, přeskakovat, překonávat překážky. Potřeba pohybu je v tomto věku pro děti přirozená a je důležité jim dát dostatek prostoru pro pohyb. Pohyb má pozitivní vliv na rozvoj myšlení a rozvoj řeči. Důležitý je i rozvoj jemné motoriky, jež je rozvíjena především činnostmi manipulačními, sebeobslužnými a tvořivými. Do tvořivých činností můžeme zařadit kresbu a malbu, která rozvíjí nejen jemnou motoriku, ale i představivost, fantazii a myšlení. U kreslení se od tří let dbá na správné držení tužky. Kresba je i vhodným diagnostickým nástrojem, z níž poznáme aktuální rozpoložení dítěte, vztahy v rodině a další důležité informace. Dítě někdy kresbou či malbou dokáže vyjádřit své myšlenky lépe, než slovy. Je však vhodné s dítětem o kresbě, nebo malbě mluvit, vyprávět si o obrázku, který jedinec vytvořil a ptát se, proč je to namalované zrovna takto.⁵⁸

Posouzení aktivit směřující k čtenářské pregramotnosti je rozhodující i pro vstup do základního vzdělávání, proto by se mělo pravidelně dětem číst. Procvičováním těchto schopností a dovedností rozvíjíme čtenářskou pregramotnost, ke které by mělo docházet v rodině ale i v předškolním zařízení, které dítě navštěvuje. Je však vždy brát v potaz, že předškolní zařízení, například mateřská škola, nezastupuje funkci rodiny, ale pouze ji doplňuje.

⁵⁸ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 107-108

3.3 Celé Česko čte dětem

V České republice vznikla obecně prospěšná společnost s názvem Celé Česko čte dětem, jejíž cílem je „*prostřednictvím společného čtení budovat pevné vazby v rodině.*“ Společnost se snaží rozšířit povědomí a důležitosti čtení a nabádá rodiče ke čtení. Motto zní: „*Stačí 20 minut denně. Každý den.*“⁵⁹ Společnost se snaží upozornit na postupné upadání čtení v rodinách a to především vlivem nástupu médií. Chce se prosadit do podvědomí běžných lidí, ale i učitelů.

Společnost prostřednictvím různých projektů upozorňuje především rodiče a učitele na důležitost čtení dětem. Mezi aktivity, které společnost nabízí, patří i projekt s názvem „Týden čtení dětem v ČR“, který probíhá každoročně od 1. do 7. června. Do projektu se mohou zapojit školy, školky, knihovny, mateřská centra a další instituce i široká veřejnost. Cílem této aktivity je „*motivování dětí, mládeže a dospělých k soustavnému čtení a rozvíjení lásky k literatuře prostřednictvím výběru hodnotné a dobré literatury.*“⁶⁰ Je důležité, aby si společnost uvědomila, že prostřednictvím čtení jedinec získává nové poznatky, vědomosti a že dokáže samostatně uvažovat a zpracovávat získané informace, se kterými může dále pracovat. Čtení z jedince utváří kulturní osobnost.

Jednou z dalších aktivit je projekt „Babička a dědeček do školky“, během kterého dochází ke spojení tří generací, dětí, rodičů a seniorů, popřípadě prarodičů. Tento projekt má za úkol rozšíření čtenářské pregramotnosti do rodin, ale také má za úkol zprostředkovat setkání nejmladší a nejstarší generace, čímž dochází k posílení mezigeneračních vztahů a předávání postojů, tradic a hodnot.

3.4 Dítě a rodina

K primární socializaci dítěte dochází v rodině. Dítě se první roky ztotožňuje s matkou, rodina je bezpečným a láskyplným místem, ve kterém dítě vyrůstá.

⁵⁹ *Celé Česko čte dětem*, 2014, Dostupné z: <http://celeceskoctedetem.cz>

⁶⁰ Týden čtení dětem v ČR, 2014, Dostupné z: <http://celeceskoctedetem.cz/nase-aktivity/tyden-cteni-detem-cr/clanek-33>

Čtení rozvíjí celou osobnost člověka, jeho řeč, intonaci, koncentraci, pozornost, myšlení, fantazii, paměť, představivost, učí člověka komunikovat, utvářet si vlastní názor. Vztah ke čtení se vytváří podle některých autorů již v prenatálním období, podle jiných především v prvních letech života. V obou případech hrají velkou roli ve vlivu na osobnost dítěte a jeho rozvoj nejbližší lidé, především rodiče.⁶¹

Rodina je pro dítě modelem chování a přejímá z ní zkušenosti. Ty se později odráží v mezilidských vztazích. Dítě je velmi citlivý jedinec a vnímá pozitivní i negativní situace probíhající v rodině. Rodiče často mohou nechtěně přenášet problémy, které prožívají, na své děti. Pokud se dítě narodí v rodině, kde rodiče dávají dítěti pocit důvěry a jistoty, dítě prožívá harmonické dětství a tento stav se prolíná do dalších etap života jedince. Vlídlost a trpělivost dospělých se projevuje v psychickém stavu jedince. Pokud je v rodině nedostatečná empatie ze strany rodičů k dítěti, dítě svou nervozitou a nejistotou působí zpět na rodiče. Dítě se může projevovat přecitlivěle, nebo agresivně.

Mezi časté problémy dnešní doby patří rychlé tempo, v dnešním zrychleném světě nechce jedinec čekat, ale mít vše co nejrychleji. Zrychlení životního tempa se přenáší na děti, těm může připadat, že rodiče na něj nemají čas a to může způsobovat úzkostlivé stavy jedinců. Uspěchaný životní styl má za následek zrychlování rozvoje dětí. Jak uvádí Lepilová (2014), zrychlení „*bylo prokázáno i tím, že dítě je schopno řešit složitější myšlenkové operace, než se dříve soudilo.*“ V porovnání minulého století s předválečnými lety je zrychlení dětské mentality až o dva roky.⁶²

Čtení může mít pozitivní vliv na komunikaci a vazbu mezi rodičem a dítětem. Pokud se dítěti čte, navozuje citový kontakt s hlasem vyprávěcího, dochází k jejich vzájemné interakci. Dítě je v blízkosti milovaného člověka a cítí se bezpečně. Čtením vnímá intonaci, rytmus řeči, přejímá řečový vzor. Důležité je, aby si dospělý s dítětem o pohádce povídal, čímž si dítě procvičuje paměť, pozornost a komunikativní dovednosti. Vyprávění je klíč k poznání, otevírá dětem dveře do nového světa, dítě komunikací, čtením i vyprávěním zjišťuje nové informace.

⁶¹ TOMÁŠKOVÁ, 2015, s. 10

⁶² LEPILOVÁ, 2014, s. 10- 11

3.4.1 Média

Lidé neustále vytvářejí nové komunikační technologie, kterými se snaží jedincům život zjednodušovat. Například internet je jedna z technologií, která velmi ovlivnila život téměř každého člověka. „*Multimedia vítězí nad knihou, internet se stal snad nejzábavnější velkou knihou s obrazem a zvukem, nejen s písmeny o novinkách ve světě...*“⁶³ Děti a jejich svět je v dnešní době stále více pod vlivem televizí, počítačů, mobilů a tabletů. Vývojem technologie se rozvíjí i technologická gramotnost dětí, téměř každé předškolní dítě dnes doma používá telefon rodičů a dokáže jej velmi zručně ovládat. Jak uvádí Lepilová (2014), klasické čtenářství postupně směřuje k „multimediálnímu“ čtenářství a čtenářská mentalita se již u těch nejmenších mění na mentalitu diváckou.⁶⁴

Společně s růstem informací roste také velké množství informací působící na jedince. Díky internetu dochází ke globalizaci společenského života, dochází k obohacování člověka prostřednictvím jiných kultur. Globalizace ale může mít i negativní dopad na společnost. Jejím vlivem dochází ke sjednocování kultur včetně jazyka a řeči. Do slovní zásoby zasahuje zvýšené užívání cizích slov v médiích, přejaté například z angličtiny. To se projevuje především v televizních pořadech, superstar, show. Některé TV stanice dokonce přejímají z anglických slov i názvy, například Prima family. Problém nastává i u projevu, moderátoři i profesionální žurnalisté používají ve svém projevu nespisovnou a slangovou slovní zásobu, kterou vnímáme a zařazujeme ji do své slovní zásoby i v komunikačních situacích, kde je to nevhodné.

⁶³ LEPILOVÁ, 2014, s. 68

⁶⁴ LEPILOVÁ, 2014, s. 68

Předpokládá se, že multimediální čtenář „klade důraz na relaxaci, zábavu, silné zážitky, nikoli prožitky. Důležité je si však uvědomit, že dítě vnímá obrazovku jinak než dospělý, sledovaný příběh prožívá velmi citlivě, protože se velmi často ztotožňuje s hlavní postavou.“⁶⁵ V této oblasti je velmi nebezpečná počítačová hra, v níž technologie vytváří věrohodnou iluzi skutečného prostředí. Počítačové hry svou věrohodností zvyšují posedlost a očekávání konce příběhu hry u jedinců. Bohužel konstrukce variant příběhu počítačových her je, že buď zvítězí dobro, nebo zlo. Ve většině her je cílem zabít nepřítele, čímž dochází k omezování kladných citů, protože počítačová hra ve většině končí smrtí. Oproti tomu v pohádce se často projevují kladné city, láska, přátelství a vždy vítězí dobro nad zlem.⁶⁶

Dalším negativním činitelem jsou reklamy. Reklama působí cíleně na děti, je jedním z nejvíce propracovaných zábavních televizních pořadů a je modelem životního stylu i pro předškolní děti. Útočí na jedince propracovanou hudbou doplněnou textem, který je chytlavý a dítě si jej po několika zopakování snadno zapamatuje. Dále působí barevností a využívá také současné trendy z pohádek a příběhů pro děti. Všechny tyto aspekty jsou pro děti zajímavé a jsou využívány i v jiných oblastech než jen v reklamních sděleních.

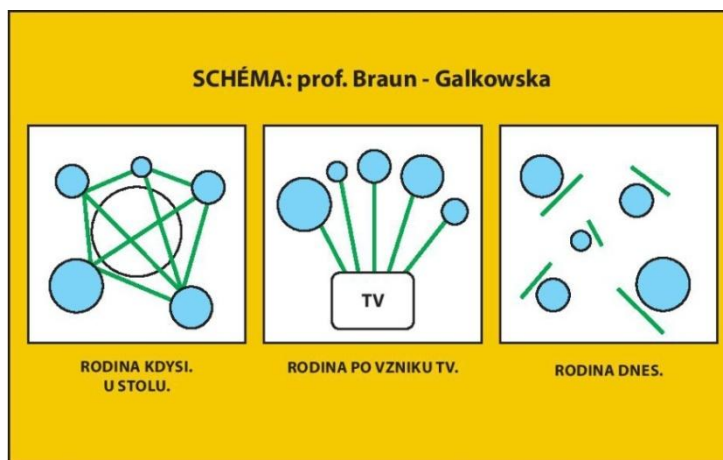
Komunikační technologie se rozvíjí a vlivem toho se stále častěji stává, že se rodina přestává scházet a nedochází ke komunikaci. Společné chvíle rodina tráví u televizních obrazovek svých oblíbených seriálů či soutěží, které zřídka komentují. Častěji však volné chvíle tráví každý jedinec zvlášť. Vypovídající je schéma: prof. Braun – Galkowska (obr. 1). Avšak dospělí si neuvědomují, že společné zážitky a komunikace mají pro dítě větší význam. Tím, že je dítěti puštěna z počítače audio pohádka, dítě ztrácí především vztah s blízkou osobou. Obrazy a zvuky z monitorů komplikují také řečovou komunikaci, čímž může docházet až k nepochopení textu. To se v pozdějším věku projevuje v chybovosti u psaného projevu a v omezené slovní zásobě.⁶⁷

⁶⁵ LEPILOVÁ, 2014, s. 68 - 72

⁶⁶ LEPILOVÁ, 2014, s. 68 - 72

⁶⁷ LEPILOVÁ, 2014, s. 68- 72

Obr. 1

3.5 Dítě a mateřská škola

V mateřské škole by se měl dbát důraz na procvičování čtenářské pregramotnosti hlavně prostřednictvím čtení. S tím souvisí potřeba dostatečně čtenářsky podnětného prostředí, které povede jednotlivce ke kladnému vztahu ke knihám a ke čtení. Nejde ale jen o to, mít v mateřské škole dostatek knih, ale je potřeba volit vhodné aktivity rozvíjející čtenářskou pregramotnost a propojit ji s jinými oblastmi, aby došlo k celistvému rozvoji osobnosti.

V předškolním období je důležité dodržovat pedagogické principy, které vedou k efektivnosti a úspěšnosti použitých metod. Pedagogickými principy jsou:⁶⁸

- princip výchovnosti
- princip cílevědomosti
- princip uvědomělosti
- princip aktivity
- princip názornosti
- princip soustavnosti
- princip posloupnosti
- princip přiměřenosti
- princip individuálního přístupu
- princip zpětné vazby
- princip spojení teorie s praxí
- princip spojení školy se životem

Tyto principy platí i pro čtenářskou pregramotnost.

⁶⁸Pedagogické zásady a principy, 2014, <http://skladiste.janpolak.cz/ucitelstvi/pedagogika/pedagogika-11.pdf>

Dostupné z:

Všechny tyto podněty souvisí s osobností učitelky a její informovaností o aktuálních trendech předškolního vzdělávání a s využíváním vhodných metodických a didaktických postupů pro rozvoj čtení a psaní. Bohužel, z výroční zprávy z roku 2013 České školní inspekce vyplynulo, že ve „většině mateřských škol ještě stále učitelky využívají starší metodiky“ a že „předškolní pedagogové nedostatečně stimulují děti k samostatnému vyhledávání informací, neboť většina z nich se s problematikou rozvoje čtenářské pregramotnosti nesešla v rámci pregraduálního studia, ale ani dalšího vzdělávání učitelů.“⁶⁹ Z těchto závěrů je patrné, že je potřeba dbát důraz na další vzdělávání předškolních pedagogů.

3.5.1 Čtenářská pregramotnost a RVP PV

RVP PV neboli Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání je dokument „vymezující hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku“, podle kterého se musí řídit všechny mateřské školy evidované v rejstříku škol Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Dle tohoto dokumentu si každá škola tvoří samostatně své školní vzdělávací programy. RVP PV je rozdělen na pět oblastí: dítě a jeho tělo, dítě a psychika, dítě a ten druhý, dítě a společnost a dítě a svět.⁷⁰

V RVP PV z roku 2004 není používán ani vymezen pojem čtenářská pregramotnost, nebo předčtenářská gramotnost. V RVP PV z roku 2017, který vyjde v platnost od prvního září tohoto roku, je pojem čtenářská pregramotnost zařazen. V dokumentu jsou činnosti související s čtenářskou pregramotností zařazeny například do klíčových kompetencí. Jedna z osmi komunikativních kompetencí, jež by dítě ukončující předškolní vzdělávání mělo ovládat, je dovednost předcházející čtení a psaní. Autoři RVP PV předpokládají rozvoj dítěte v této oblasti.

⁶⁹ KROPÁČKOVÁ, WILDOVÁ, KUCHARSKÁ, 2014, s. 496

⁷⁰ RVP PV, 2017, s. 14

V jednotlivých oblastech RVP PV jsou i další zmínky, které směřují k předpokladu, že učitelé působící v předškolním vzdělávání by měli u dětí rozvíjet schopnosti a dovednosti čtenářské pregramotnosti. V oblasti „Dítě a jeho psychika“ je v jedné ze tří podoblastí uvedeno, že pedagog by měl u dítěte podporovat „*osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)*“ a nabízet dítěti aktivity směřující k rozvoji čtenářské pregramotnosti. Například je uveden poslech, vyprávění a sledování pohádek či příběhů, ať mluvenou formou, nebo sledováním filmů či divadelního představení.⁷¹ Také je důležité prohlubovat u dítěte zájem o knihu, aby si dítě prohlíželo knihy, dokázalo podle obrázků převyprávět příběh a další aktivity.

RVP PV aktivity prohlubující čtenářskou pregramotnost v předškolním vzdělávání předpokládá a upozorňuje na riziko, které by mohlo ohrozit vzdělávací úspěch pedagoga, kterou je „*nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní.*“ Podle tohoto tvrzení je zřejmé, že pregramotnost v oblasti čtenářství je velmi důležitá a nepřehlédnutelná a nesmí se na ni při práci s předškolními dětmi zapomínat. Ovšem i přes tento předpoklad se v RVP PV objevuje jen velmi málo informací týkající se čtenářské pregramotnosti.⁷² Informace související s čtenářskou pregramotností jsou stručné a jejich obsah není nijak konkretizován, což může způsobit nepříliš vhodné využívání aktivit. Jak uvádí Kropáčková, Wildová a Kucharská (2014), předškolní pedagogové často neví, jak s čtenářskou pregramotností pracovat a využívají poznatky a informace ze starých kurikulárních dokumentů, například z metodik doplňující Program výchovné práce v jeslích a mateřských školách z roku 1984. Vlivem nízké informovanosti předškolních pedagogů dochází k problémům s nedostačujícím stimulem dítěte vedoucí k samostatnému vyhledávání informací.⁷³

⁷¹ RVP PV, 2017, s. 17-18

⁷² RVP PV, 2017, s. 19

⁷³ KROPÁČKOVÁ, WILDOVÁ, KUCHARSKÁ, 2014, s. 496

Předškolní pedagogové se u dětí zaměřují na rozvoj řečových a jazykových schopností a dovedností, avšak k rozvoji čtenářské pregramotnosti je potřeba přistupovat komplexněji a rozvíjet i další stránky jednotlivce směřující k pregramotnosti. Současné pojetí předškolní výchovy je zaměřené na osobnostně orientovanou výchovu směřující k rozvoji celé osobnosti dítěte. Proto je důležité propojovat navzájem jednotlivé oblasti. Například činnosti na porozumění textu spojeného s pracovním listem, či následnou aktivitou, dokončení příběhu, společná diskuse o textu, převyprávění, nebo vymyšlení vlastního příběhu a další.⁷⁴

3.6 Dítě a kniha

Jak již bylo řečeno, vztah dítěte ke knize ovlivňují především rodiče. Čtení je pro dítě velmi důležité, protože tráví čas s osobou jemu velmi blízkou, prohlubují se mezi nimi emocionální vazby. Čtení uklidňuje a rozvíjí jak komunikační dovednosti, tak i jiné oblasti důležité pro rozvoj všech gramotností. Jak uvádí Lepilová (2014), pro knihu je potřeba najít si čas, stejně jako pro jiný koníček.⁷⁵

Vztah dítěte ke knize záleží především na rodičích. Pokud jsou rodiče vášniví čtenáři, dítěti pravidelně čtou, prohlíží si knihy, předpokládá se, že dítě si vezme vzor z rodičů a jeho vztah ke knize bude podobný. Pokud ale dítě žije v rodině, kde rodiče nečtou, ale spíše sledují televizi nebo většinu volného času tráví u počítače, dítě ke knize nebude mít tak pozitivní vztah.

I učitelé se v předškolním vzdělávání snaží, aby dítě našlo cestu ke knize, ale vždy záleží na spolupráci mateřské školy a rodiny. Většina mateřských škol má vybavenou knihovničku, kterou pravidelně obnovuje a v některých školkách mají i pravidelná předplatné časopisů. Časopisy jsou pro děti atraktivní z hlediska obrázků, barev, aktuálního tématu. Je to malá a lehká kniha se zábavou v podobě pracovních listů, omalovánek a dalších úkolů.

⁷⁴ KROPÁČKOVÁ, WILDOVÁ, KUCHARSKÁ, 2014, s. 496-497

⁷⁵ LEPILOVÁ, 2014, s. 43

Vztah ke knize se u dítěte rozvíjí už od prenatálního období. Dítě reaguje na hlasy, a to je prvním projevem, že jedinec vnímá své okolí. Seznamování s knihou rozvíjíme u nejmenších dětí tím, že dáváme k dispozici obrázkové knihy, leporela, které samy děti čtou a pojmenovávají obrázky. V tomto období si dítě knihu prohlíží, seznamuje se s ní prostřednictvím listování. *„Další vztah vzniká pak ke knize jako zdroji potěšení a nepramení z toho, že dítě už ovládá písmena a techniku čtení, ale z toho, že mu blízká osoba vypráví pohádku ukrytou do písmen knihy, ale zpřístupněnou ilustracemi. Jde tedy o komplex motivů vytvářejících příjemnou, spokojenou atmosféru pro sbližování se s knihou.“*⁷⁶ V tomto období přichází na řadu i další knihy, kde je méně obrázků, ale více textu, který dětem předčítáme, čímž rozvíjíme dětskou fantazii, představivost a slovní zásobu. Je ale dobré dítěti říci, k čemu knížka slouží a jak se k ní máme chovat.

Kampaň s názvem „Celé Česko čte dětem“ se snaží rozšířit povědomí o důležitosti čtení. Jedním z průzkumů uvedených na stránkách společnosti je „Zpráva z výzkumu na Katedře primární pedagogiky na PdF UP v Olomouci“.⁷⁷ Výzkumné šetření je z roku 2011- 2012 a „cílem výzkumu bylo zjistit, jak se rodiče podílejí u svého dítěte na vytváření pozitivního vztahu ke knize.“ Cílovou skupinou byly děti ve věku pěti až šesti let, rodiče dětí předškolního věku a také učitelé z mateřských škol. Informace byly získávány prostřednictvím metod dotazníků a rozhovorů. Velmi zajímavé je porovnání pohledu dětí a rodičů, kdy podle dětí pouhých 12 % rodičů čte denně dětem, kdežto podle rodičů čte denně dětem 37 % rodičů. Podle odpovědí dětí dokonce 22,8 % rodičů vůbec svým dětem nečte. Většina rodičů ale uvádí, že pokud dítěti čtou, čtou přibližně do 30 minut. Nejčastější čtení je podle výzkumu před spaním a nejčastěji čte maminka. Z výzkumu vyplývá, že podle dětí nečtou rodiče tolik, jak uvedli. Avšak je zřejmé, že většina rodičů svým dětem čte.

⁷⁶ LEPILOVÁ, 2014, s. 43

⁷⁷ Průzkumy, 2012, Dostupné z: <http://celeceskoctedetem.cz/pro-rodice/pruzkumy/clanek-99>

3.7 Dítě a časopis

Jak je uvedeno v Praktické encyklopedii žurnalistiky, časopis je „tiskovina, která vychází pravidelně, v určitém místě a má nejméně půlroční a nejvíce jednotýdenní periodicitu. Od deníku se liší menší aktuálností, větší podrobností probíraných témat a grafickou úpravou. Svou strukturou, stavbou textů i celkovým zaměřením je určena vyhraněnému okruhu čtenářů, který je již zpravodajsky informován a hledá detailnější nebo specializované údaje. Časopisy lze rozdělovat podle nákladu, podle zaměření na věk (dětské, pro mládež), podle zájmů (hudba, zahrada, koně), podle pohlaví (časopisy pro ženy, pro muže), podle odbornosti (lékařské, psychologické atd.). S rozvojem internetu mohou mít časopisy i svou elektronickou podobu.“⁷⁸ Z předchozí definice vyplývá, že časopis určený pro děti předškolního věku je pravidelné periodikum, které je svým obsahem a grafickým zpracováním určeno dětem od tří do šesti let věku. Některé dětské časopisy jsou navíc rozdělené podle pohlaví cílové skupiny.

Časopis je využíván k doplnění edukačního procesu hravou a zajímavou formou, kterou využívají jak rodiče, tak i učitelé v mateřských školách. Ve většině dětských časopisů nalezneme příběhy, komiksy, které rozvíjejí především čtenářskou gramotnost. Dále časopisy obsahují pracovní listy, které rozvíjejí čtenářskou a také matematickou pregramotnost, výtvarné nápady a v některých časopisech nalezneme soutěže nebo stolní hry. Časopisy určené pro děti jsou doplněny obrázky, fotografiemi, malbami. Některé časopisy lákají děti kresbou oblíbené postavičky, nebo dárkem.

V České republice vychází mnoho časopisů, které jsou určeny pro děti předškolního věku. Jaká je kvalita vydávaných časopisů, zda jsou opravdu vhodné pro děti předškolního věku a podle jakých kritérií rodiče svým dětem časopisy kupují? Na tyto otázky nalezneme odpověď ve výzkumu, který byl součástí empirické části práce.

⁷⁸ OSVALDOVÁ, HALADA, 2002, s. 38

4 Empirická část

Empirická část práce má dvě části. První je zaměřená na analýzu současné časopisecké produkce pro děti předškolního věku. Ve druhé jsou vyhodnoceny dotazníky určené pro rodiče předškolních dětí, týkající se údajů o čtenářské pregramotnosti v rodinách a také týkající se dětských časopisů.

4.1 Cíle a hypotézy empirické části

Cílem výzkumu empirické části práce je zjistit:

- Jaký je obsah současné časopisecké produkce pro děti předškolního věku (typy úkolů, role ilustrace, kvalita textů, zastoupení reklamy a další)?
- Podle čeho vybírají časopisy pro děti rodiče?
- Jaké faktory tento výběr ovlivňují?
- Jakou roli hraje cena a kvalita časopisu?
- Jakou roli v tomto rozhodování mají samotné děti?

Stanovený cíl diplomové práce je dále rozpracován na níže uvedené hypotézy. Předpokládám, že:

- U časopisecké produkce pro předškolní děti je cena neúměrná kvalitě časopisů.
- Většina nabízených dětských časopisů nevyhovuje věku uvedenému vydavatelem.
- Rodiče kupují dětské časopisy podle přání dětí.
- Rodiče s vyšším vzděláním vybírají časopisy podle typu úkolů.

Stanovené cíle a hypotézy budou ověřovány prostřednictvím analýzy současných časopisů pro děti předškolního věku a prostřednictvím kvantitativní výzkumné metody, dotazníkového šetření.

4.2 Popis metod

Pro realizaci první části výzkumu byla zvolena metoda analýzy časopisů pro děti předškolního věku. Každý informační pramen či dokument je nosičem informace a jde podrobit informační analýze. Cílem analýzy je rozložení dokumentu na části a získání informací, které dokument charakterizují z formálního i obsahového hlediska. Analýza dokumentů je „metoda sběru dat, která představuje vyhledávání vhodných dokumentů, z nichž chceme získat informace o daném jevu.“⁷⁹ Výsledkem informační analýzy je sekundární informace, neboli informace o informacích. K informační analýze dochází prostřednictvím přímého studia dokumentu. Jsou dva základní druhy informační analýzy, formální a obsahová.

Formální, neboli identifikační analýza, je zaměřena na identifikační údaje dokumentu, a tím lze dokument formálně odlišit od jiných dokumentů. „Při zjišťování identifikačních údajů se vychází ze základních a doplňkových pramenů popisu, které u tištěných knižních dokumentů představují titulní list, rub titulního listu a tiráž.“ Výsledkem formální informační analýzy jsou tedy údaje o zdroji informací, především, název a podnázev, údaje o autorech, označení vydání, nakladatelské údaje zahrnující místo vydání, rok a nakladatelství, dále údaje o rozsahu a standardní číslo. Tyto údaje jsou zpracovány jako bibliografická citace.⁸⁰

Obsahová analýza dokumentů neboli věcná analýza, se zaměřuje na věcnou charakteristiku dokumentu, na jeho obsah a části. Tato metoda se řadí mezi výzkumné metody v kvantitativním i kvalitativním výzkumu. Cílem této analýzy je porozumění původnímu textu a zjištění důležitých informací o analyzovaném produktu. Výsledkem obsahové analýzy je slovní vyjádření obsahu dokumentu.⁸¹

Prostřednictvím analýzy dětských časopisů bylo zjišťováno zastoupení reklam v časopisech pro děti předškolního věku, kvalita pracovních listů, příběhů a článků, typy výtvarných aktivit, počet a charakteristika soutěží, cena a další faktory.

⁷⁹Analýza dokumentů jako evaluační nástroj, 2012, Dostupné z: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/593/3884/Analyza-dokumentu-jako-evaluacni-nastroj>

⁸⁰Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení, 2016, Dostupné z: https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/04_formalni_a_obsahova_analyza_textu_05.pdf

⁸¹⁸¹Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení, 2016, Dostupné z: https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/04_formalni_a_obsahova_analyza_textu_05.pdf

Druhou výzkumnou metodou je dotazníkové šetření zaměřené na rodiče dětí předškolního věku. Dotazník je metodou, při které se kladou respondentovi otázky písemnou formou. Jak uvádí Gavora (1996), dotazník se většinou skládá ze tří částí. První část obsahuje úvodní informace, druhá část se skládá z vlastních otázek. První otázky jsou většinou lehké, abychom respondenta neodradili. Poslední část dotazníku obsahuje poděkování. Důležité u dotazníkové metody je, aby otázky byla jasně položené a všichni respondenti ji pochopili stejně. Taktéž je důležitá smysluplnost otázky, dále by se autor měl vyhnout dvojím otázkám. Otázka by se měla týkat vždy jen jednoho problému a měla by být stručná. Pro respondenty jsou dlouhé a složité otázky těžko pochopitelné a často zpomalují vyplňování dotazníku. Při kladení otázek je vhodné se vyhýbat záporným otázkám a také otázkám, které předpokládají předpojatost vůči problému. U dotazníků záleží také na validitě a reliabilitě. Faktografické otázky týkající se jednotlivce, například jeho věk, pohlaví, zaměstnání a vzdělání odpovídají respondenti přesně. Ovšem otázky, které vyžadují odhad nebývají tak přesné, protože při odpovědích na tyto otázky se nezjišťují údaje, ale respondent si je přemítá v paměti a odpovědi odhaduje. Takovou je například otázka zjišťující, kolik přibližně knih mají dotazovaní doma. Nižší validita se také objevuje u otázek, ve kterých je od respondenta vyžadován názor či postoj. V průzkumu byly použity i tyto otázky, například jaké je podle jejich názoru zastoupení reklamy v dětských časopisech. U reliability závisí na více vlastnostech, ale uvádí se, že je vyšší, pokud obsahuje více otázek zjišťující stejnou informaci.⁸² Vzhledem k množství položených otázek a velikosti průzkumu nebyly zjišťující otázky respondentům pokládány.

Pro výzkumnou část byl využit elektronický online dotazník „Survio“⁸³, který byl prostřednictvím internetu rozeslán respondentům. Výhodou online dotazníku je vyšší návratnost, než v případě papírového dotazníku a také rychlejší zpracování dat. V dotazníku byly použity jak uzavřené otázky, kdy respondent vybíral z již připravených odpovědí, tak otázky otevřené, kdy měl respondent možnost textové odpovědi.

⁸² GAVORA, 1996, s. 53-6

⁸³ Dostupné z: <https://www.survio.com/survey/d/M8S0F8U4U5I9E2F4B>

4.3 Popis výzkumných souborů

Pro první část výzkumu diplomové práce byla provedena analýza současné časopisecké produkce pro děti předškolního věku. Celkem bylo analyzováno jedenáct časopisů, od každého časopisu jedno vydané číslo, protože jsem si ověřila, že typy úkolů i zastoupení reklam se v dalších číslech mění minimálně. Časopisy byly vybírány podle cílové skupiny, pro děti předškolního věku. Byl však vybrán i časopis pro starší cílovou skupinu (časopis Mateřídouška), aby se ověřilo, zda časopisy odpovídají uvedenému věku. Všechny analyzované časopisy vycházejí pravidelně a jsou dostupné i jako předplatné.

- Auta
- Báječná školka
- Barbie
- Čtyřlístek
- Dráček
- Mateřídouška
- Méd'a Pusík
- Pastelka
- Předškolák
- Raketa
- Sluníčko

U časopisů bylo hodnoceno množství zastoupené reklamy, kvalita pracovních listů, příběhů a článků, přehlednost časopisu, typy výtvarných aktivit, zda časopis obsahuje stolní hry, počet a charakteristika soutěží a také cena za jedno vydání časopisu. Poté bylo provedeno vlastní hodnocení.

Dále byly vyhodnoceny dotazníky určeny pro rodiče předškolních dětí, týkající se údajů o čtenářské pregramotnosti v rodinách a také týkající se dětských časopisů. Dotazník byl zpracován online a prostřednictvím internetu rozeslán respondentům, kteří mají děti předškolního věku. Dotazník obsahoval celkem dvacet čtyři otázek, z nichž přibližně třetina byly otázky faktografické a následně navazovaly otázky týkající se čtenářské pregramotnosti a dětských časopisů. V dotazníku převládaly otázky uzavřené, například *Vyberte jeden z faktorů, dětského časopisu, který je pro Vás nejdůležitější*. Byl zde prostor i pro vlastní komentáře, například otázka *Jaký typ dětských časopisů Vás odrazuje a proč?*

Z analýzy dětských časopisů nemůžeme vyvozovat všeobecné závěry, neboť každé číslo časopisu je jiné a něčím specifické. Ukazuje nám však přibližnou úroveň a kvalitu zpracování. Výzkum dotazníkového šetření taktéž není rozsáhlý a závěry nemůžeme hodnotit všeobecně, protože dotazník vyplňovala určitá skupina lidí a jednotlivců a nelze tedy obecně říci, že výzkum a jeho výsledky budou platné pro celou Českou republiku.

4.4 Interpretace dat

V této části jsou podrobně popsány jednotlivé výsledky analýzy dětských časopisů a dotazníkového šetření. U analýzy má každý časopis svůj vlastní popis a v závěru jsou pro přehlednost informace zpracovány do tabulky. Dotazníkové šetření je zpracováno v grafech, které jsou jednotlivě popsány a výsledky interpretovány.

4.4.1 Analýza současné časopisecké produkce pro děti předškolního věku

Časopis Auta

Časopis Auta je časopis cílený na chlapce a navazuje na oblíbený film Auta. Využívá u dětí aktuálního trendu, který podtrhuje dárkem ve formě autíčka jednoho z hlavních hrdinů Ivana. Na časopisu není uvedena cílová skupina, pro kterou je časopis určen.

Zastoupení reklamy v časopisu je minimální, ale celý časopis je vlastně reklamou pro film a pro hračky s motivem filmu. Celý časopis je věnovaný autům a nejrůznějším informacím týkající se pouze aut. V časopise se objevují pracovní listy, které jsou však vhodné pro školáky, popřípadě předškoláky, kteří umí číslice a písmena. Také je zde pracovní list, kde se číslice sčítají, což je pro cílovou skupinu dětí téměř nemožné, protože pod číslicí si nepředstaví konkrétní počet předmětů z důvodu konkrétního myšlení. V časopise se objevuje několik komiksů, které jsou námětem z prostředí závodů aut a jejich příběh není nijak překvapivý ani nápaditý.

Na jedné dvojstraně časopisu je však zajímavý článek, který se věnuje sportům s auty. Jsou zde popsány sportovní aktivity aut s přidanými fotografiemi. V časopise se objevují i výtvarné aktivity, které však nejsou nikterak nápadité nebo tvůrčí. Jedná se o omalovánky a vystřihovánku, ze které se dělají puzzle a o vystřihovánky, ze kterých se složí například kostka. Tyto aktivity jsou vhodné na procvičení jemné motoriky, především stříhání a lepení, držení tužky a vybarvování. V časopisu se objevila například i jedna desková hra, která by ovšem mohla být lépe graficky zpracovaná, aby byla pochopitelná pro děti předškolního věku. Na stránce je pouze napsáno, jakým směrem má hráč jít při hození jednotlivých číslic. Bylo by vhodnější přímo na políčka křížovatek napsat jednotlivé hodnoty a naznačit směr cesty. V časopise nechybí plakát hrdinů, avšak není zde žádná výtvarná ani logická soutěž. Grafické zpracování je pro děti atraktivní, především pro chlapce, avšak chybí mi zde kvalitnější texty i pracovní listy, které by byly vhodné pro cílovou skupinu dětí. Časopis má celkem 32 stran a cena za časopis je 79,90 Kč.⁸⁴

Podle mého názoru cena časopisu neodpovídá kvalitě a časopis svými pracovními listy není vhodný pro předškolní děti. Oceňuji však krátký zajímavý článek o sportech s auty a výtvarné aktivity procvičující jemnou motoriku.

Časopis Báječná školka

Časopis Báječná školka má na své titulní straně reklamu na film pro děti a je zde napsáno, že časopis je pro všechny děti od 3 let. Reklama v časopisu se objevuje, ale množství je minimální a jedna z reklam je dokonce spojena se soutěží a s pracovním listem. Pracovních listů v časopisu je přiměřeně a každý odpovídá zpracováním jiné věkové kategorii. Jsou tam lehčí pracovní listy pro tříleté děti, ale také složitější pro předškoláky, které jsou zaměřeny na sluchovou percepci, počítání či porovnávání velikosti.

⁸⁴ *Auta*. 2017, (2).

Velmi kvalitně jsou zpracovány i příběhy, kterým nechybí zajímavý námět i napínavý děj. V časopisu jsou dva příběhy a dva komiksy, z nichž jeden je spojen s oblíbenými postavkami Šmoulů. Také se zde objevují básničky s tematikou aktuálního ročního období a obrázkové čtení, což je část příběhu doplněná obrázky, které děti pojmenovávají. V časopise je také písnička s notovým zápisem, která se vztahuje k jednomu z příběhu a stránka na procvičení anglického jazyka. Chybí mi zde však zajímavé články a stolní hry. Výtvarné aktivity jsou velmi nápadité a různorodé, například tip na výrobu kostýmu nebo venkovní ozdoba z ledu. Dále je zde návod na skládání papírové čepice a další výtvarná aktivita je spojena se soutěží. Grafické zpracování je velmi pěkné, jsou zde kreslené obrázky i fotografie a časopis je přehledný, na každé stránce je nadpis aktivity. Časopis má celkem 36 stran a jeho cena činí 49 Kč.⁸⁵

Časopis je velmi pěkně zpracovaný, nechybí tam téměř žádná aktivita, pouze zajímavé články, které však zcela nahradí kvalita psaného textu. Také oceňuji písničku k příběhu, a všechny výtvarné aktivity. Časopis je přiměřený věku a každá věková kategorie od 3 let do školního věku si v něm najde vhodné aktivity.

Časopis Barbie

Časopis Barbie je opět časopisem směřujícím na cílovou skupinu dívek a navazuje na oblíbenou panenku Barbie. Součástí časopisu je vždy dárek, například zápisníček, tužka či něco jiného s logem Barbie. Na časopisu není uvedeno, pro jakou věkovou kategorii dětí je časopis určen. Uvnitř časopisu je však malým písmem uvedeno, že příloha není vhodná pro děti do 3 let a u dětí mladších 8 let hrozí nebezpečí udušení. Ve slovensky psané části je uvedeno, že „*ve Slovenské republice nevhodné pro děti do 12 let.*“

Časopis neobsahuje žádné reklamy, sám o sobě je reklamou pro panenky Barbie a výrobky s ní související. Časopis působí celkově velmi chaoticky a spousta aktivit je nelogicky propojena. Pracovní listy jsou součástí obrázků a komiksy. Na jedné stránce jsou dva až tři úkoly, což může způsobit, že dítě nemá pro vyplnění dostatek prostoru. U úkolů je předpokládáno, že dítě umí a chápe číslice, počet, a písmena, například úkol Kolikrát objevíš v mřížce slovo TUTU?

⁸⁵ *Báječná školka*. 2017, (1-2).

Z příběhů je v časopisu pouze jeden komiks s pěkným příběhem, jehož hlavní hrdinkou je Barbie. V časopisu však úplně chybí další články či zajímavé příběhy. Jsou zde kromě omalovánek pouze dvě výtvarné aktivity, první výroba srdíčkové girlandy a druhá oblékací panna. Výroba girlandy není příliš nápaditá, ale procvičí jemnou motoriku dítěte. Jako tvoření je v časopise uvedena oblékací panna, která se má podlepit a vystříhnout, ale tuto aktivitu bych jako tvoření rozhodně nezařadila, protože rozvíjí pouze jemnou motoriku, nikoli tvůrčí a fantazijní stránku dítěte. Stolní hry a soutěže v časopisu chybí. Jak již bylo zmíněno na začátku, časopis z grafické stránky působí velmi chaoticky a neuspořádaně. Je zde velké množství barev a podnětů, které ruší od úkolů zaměřených například na počítání. Časopis je doplněn kalendářem na celý rok, v čemž pro děti předškolního věku nevidím význam. Cena časopisu je 79,90 Kč a má 32 stránek, je tedy velmi podobná časopisu *Auta*.⁸⁶

Časopis *Barbie* nepokládám jako vhodný pro předškolní děti, ačkoli se jim může zdát atraktivní, je to pouze postavou samotné Barbie. Časopis je velmi chaotický a není v něm až na jeden komiks žádný kvalitní text. Úkoly jsou schované v záplavě obrázků. Není zde ani dostatek místa na jejich řešení. Cena časopisu neodpovídá jeho kvalitě.

Časopis Čtyřlístek

Časopis *Čtyřlístek* je komiksový časopis, na němž není uvedena cílová skupina. Zastoupení reklamy v časopisu je minimální, většina reklam je reklamou samotného nakladatelství. V časopisu chybí pracovní listy, zajímavé články, výtvarné aktivity, stolní hry i soutěže. Tento časopis je pouze časopisem komiksů, které však nejsou jen o hrdinech z *Čtyřlístku*, ale mají i jiné náměty. Jeden z komiksů je v angličtině. Kvalita se liší příběh od příběhu, některé jsou svou kvalitou nižší, například komiks *Tryskošnek*, jiné vyšší, například příběh *Čtyřlístku - Noc v knihovně*. Souhrnně příběhy hodnotím jako celkem pěkné. Věkově příběhy odpovídají spíše starším dětem, tedy věku od 4 let. Grafické zpracování celého časopisu je pěkné, přehledné. Celkem má *Čtyřlístek* 36 stran a jeho cena je 35 Kč.⁸⁷

⁸⁶ *Barbie*. 2017, (2).

⁸⁷ *Čtyřlístek*. 2017, 49(3).

Z mého hlediska je Čtyřlístek komikovým časopisem, od kterého se očekávají komiksy a jedinec, který si jej kupuje, to ví. Je to taková lehká knížka na čtení a prohlížení. Částka odpovídá kvalitě.

Časopis Dráček

V časopisu Dráček není uvedeno, pro jakou cílovou skupinu je časopis určen. Je zde větší zastoupení reklamy než v předchozích časopisech. Reklama není příliš, ale již působí lehce rušivě. Pracovních listů je v časopise dostatek, jsou zde listy na procvičení grafomotoriky, ale i vystřihovánka na složení, úkoly směřující k rozvoji matematické představivosti, schopnosti třídění, rozvoji zrakové percepce, například hledání rozdílů. Zadání pracovních listů však není jednoznačné a při vypracování může snadno dojít k chybám z důvodu neúplného zadání. Například u hledání rozdílů není dán přesný počet rozdílů, které mají děti hledat. Zadání zní: „Najdi rozdíly mezi těmito dvěma veselými sněhuláčkovými obrázky.“ Dítě si tedy může nesprávně vyložit, že v úkolu jsou pouze dva rozdíly a následně zjistí, že má úkol téměř nesplněný, protože je tam celkem dvanáct rozdílů. Některé úkoly také předpokládají, že děti již umí písmena a psaní slov, jiné úkoly jsou zadány na malém prostoru a mohou tak být nepřehledné, že u nich dítě může více chybovat.

Příběhů v časopise je dostatek, ale jsou zpracovány jinak, například články o výrobě šatů a tužek, které jsou uvedeny jako básničky. Dále jsou zde hádanky a dva klasické příběhy. Většina textů je převzata z již vydaných knížek autorky Zuzany Pospíšilové. Autoři zřejmě předpokládají vyšší věk cílové skupiny časopisu, protože u příběhů s textem je nápis „Čtete si sami“, což vůbec neodpovídá dětem předškolního věku. Zajímavé články mají v časopise také své místo, jak již bylo zmíněno, byly podány ve formě básniček, ale jsou zde i krátké informativní články o výrobě čokolády, skleniček a dalších. Nechybí zde ani obrázkové čtení.

Výtvarných aktivit je v časopise několik a jsou nápadité a rozvíjí tvořivost dětí, například tvoření se smírkovým papírem či výroba sněhuláků z lichých ponožek. Stolní hry v časopisu chybí. Soutěže jsou výtvarné, ale také spojené s krátkým komiksem, kdy se u dětí prověřuje, jak poslouchají text a jak si všímají detailů na obrázcích.

Grafické zpracování je chvalitebné, na některých stránkách je více úkolů, což může působit lehce chaoticky a děti se nemusí dostatečně soustředit na daný úkol. V časopisu jsou použity fotografie i kreslené obrázky. Časopis má 40 stránek a cena je 49 Kč.⁸⁸

Časopis Dráček má téměř vše, co by měl dětský časopis mít, jen není přesně stanovená cílová skupina dětí, vzhledem k některým úkolům. Pozornost dětí upoutají také reklamy, které se tam zřídka vyskytují. I přes to mi však přijde pro předškolní děti vhodný a cena je odpovídající kvalitě.

Časopis Mateřídouška

Mateřídouška na první pohled upoutá titulní stránkou s populární seriálovou postavou Spongebob. Na titulní straně je také napsáno, že časopis je pro děti od 7 let, ověříme tedy, zda této věkové skupině skutečně odpovídá a není možné jej použít pro děti předškolního věku. V časopisu je reklama zastoupena ve větším množství a je cílená na věk čtenářů, tedy na školní věk dětí. Pracovní listy se v časopisu objevují méně a jsou určeny především pro starší děti, které zvládají čtení a psaní. Pracovními listy však v časopise není dán dostatečný prostor, většinou je více úkolů na jedné stránce a jen minimální množství úkolů je pro dítě předškolního věku. V časopisu jsou články, které jsou velmi kvalitní, ale i články, jejichž námět a příběh příliš kvalitní není, například příběh o rodině Prevítových. Komiks také vůbec nemá zajímavý námět a jeho kvalita je velmi nízká. V časopisu je ale i mnoho zajímavých článků, které jsou zajímavé a velmi dobře zpracované, zabývají se informacemi o horách, o lyžování, o ledních medvědech, ovšem jejich cílová skupina nejsou děti předškolního věku. Moc hezké jsou náměty a popisy pokusů s vodou, ledem a sněhem a také jednoduché recepty. Jako příloha jsou v časopisu pohledy, které si každý může vybarvit, tedy takové pohledové omalovánky, které jsou ale pro předškolní děti velmi složité.

⁸⁸ Dráček. 2017, (2).

V časopisu nejsou žádné výtvarné aktivity, soutěže ani stolní hry. Celková grafická úprava je pěkná, jsou zde jak fotografie, tak kreslené obrázky. Některé ilustrace jsou až příliš nesmyslné a kazí jinak pěkné zpracování časopisu. Časopis má 48 stránek a jeho cena je 36 Kč. Cena je vzhledem ke kvalitě většiny článků a zpracování velmi nízká.⁸⁹

Časopis *Mateřídouška* má velmi pěkně zpracované některé články, ale má i spoustu nedostatků, například větší množství reklam, několik pracovních listů na stránce, ilustrace kazící jinak příjemný dojem. Co je však pro náš výzkum nejdůležitější, jak je uvedeno na titulní straně, časopisu není určen pro děti předškolního věku ale až pro děti školního věku. Pro děti mladší 6 let není časopis vhodný.

Časopis *Méd'a Pusík*

U *Médi Pusíka* není uvedena cílová skupina, pro kterou je určen. Časopis upoutá titulní stranou všechny, kdo mají rádi *Méd'u Pusíka* a jeho kamaráda, pejska Bella. Zastoupení reklamy v časopisu je nízké, objevuje se v něm celkem vysoký počet pracovních listů, ale některé z nich jsou špatně zpracované a mají nejasné zadání či řešení. Například pracovní list na třídění, kdy děti mají roztřídit do jedné skupiny věci staré a do druhé věci nové. Obrázky, které jsou v časopisu zvolené, nejasně určují, zda je věc stará či nová. Rozhodnutí je tedy velmi subjektivní a pracovní list nemá jasné řešení. V části časopisu, která je nazvaná jako pracovní sešit pro šikovné děti, je velmi mnoho úkolů najednou, dítě opět nemá místo na řešení úkolu. Některé pracovní listy jsou také nemyslně zadané, kdy například děti mají zakroužkovat nedokreslené auto, které je staré a říká se mu veterán a až poté ho mají dokreslit. Zadání by spíše mělo být, nejdříve dokresli a poté zakroužkuj. Časopis celým svým obsahem směřuje k cílové skupině předškolních dětí, tedy od 3 do 6 let, každá věková kategorie si v časopisu najde své, avšak jedním u úkolů je grafomotorický list, kde si děti mají procvičovat velká psací písmena K a L. Tento úkol je vhodný spíše pro školní děti, vzhledem k složitosti těchto písmen. V časopisu jsou ale také úkoly, které jsou hezky zpracované, jen jim chybí dostatečný prostor.

⁸⁹ *Mateřídouška*. 2017, (2).

Příběhů v časopisu není moc, ale moc pěkný je příběh o Měd'ovi Pusíkovi, který je na konci doplněn o úkoly vztahující se k příběhu. Například otázky doplněné obrázky, nebo převyprávění celého děje. Na konci mají děti příběh převyprávět. Toto je zatím první časopis, který pracuje s příběhem a zjišťuje, jak děti vnímají čtený text. Další je veršovaný příběh a je zde také zkrácená klasická pohádka o Krásné Locice. V časopisu je recept a postup, jak vyrobit zeleninové miniplacičky. Zajímavý článek je v časopisu pouze jeden, ukazuje dětem, jak rychlá dovedou být zvířata a jeho zpracování je názorné, což dětem danou skutečnost přiblíží.

V Měd'ovi Pusíkovi chybí nápadité výtvarné aktivity, je zde pouze závodní auto, které se vystříhne a složí, avšak pro děti předškolního věku je skládačka náročná. Soutěže i stolní hry v časopisu chybí. Grafické zpracování je hezké, časopis využívá na svých stránkách postavičky Mědi Pusíka a pejska Bella, v časopisu jsou obrázky i fotografie, jen na některých stránkách je více úkolů, čímž může působit trochu nepřehledně. Časopis má 36 stránek a jeho cena je 33 Kč.⁹⁰

Měd'a Pusík je časopis, který jsem jako malá pravidelně odebírala, měla jsem tedy od něj kladné očekávání. Bohužel, časopis mě zklamal především kvalitou pracovních listů. Je určen pro předškolní děti, spíše bych jej doporučila věkové kategorii 3 až 5 let. Vzhledem k nízké ceně si myslím, že ceně odpovídá kvalita.

Časopis Pastelka

Časopis Pastelka je podle autorů určen pro předškoláky, mladší žáky, rodiče, učitele a vychovatele. Na titulní straně je také uvedeno, že volně navazuje na rámcové vzdělávací programy mateřských a základních škol. Součástí časopisu byl dárek, plyšové kuličky. Zastoupení reklamy je v tomto časopisu veliké, reklama vychází na každé 3 stránky, tento časopis obsahuje nejvíce reklam z analyzovaných časopisů.

⁹⁰ *Měd'a Pusík*. 2017, (3).

Pastelka je rozdělena na tři části, v první jsou spojené příběhy a články, ve druhé jsou pracovní listy a ve třetí jsou hry, básničky, písničky a výtvarné nápady. Celé analyzované číslo časopisu se věnuje tématu doby Karla IV. Pracovní listy jsou nazvány jako trivium a jsou pro různé věkové kategorie dětí, některé pro předškolní věk, jiné pro školní věk. Na vypracování úkolů je dostatek místa, avšak některá zadání pracovních listů jsou nepřesná a úkol může mít různé varianty řešení. V triviu jsou také hádanky a stránka na procvičení německého a latinského jazyka, tedy jazyky, kterými mluvil Karel IV. Za každý splněný úkol si dítě vystřihne český groš a může si jej nalepit do truhlice v časopisu.

Příběhy a zajímavé články se vzájemně prolínají, celá první část je věnovaná Karlu IV. a informacím o něm a o době, ve které žil. Články jsou kvalitní, ale jejich text je spíše pro děti od 6 let nebo pro mladší školní děti. Úkoly jsou směřovány především pro školní děti, předpokládají znalost čtení a psaní.

Výtvarné aktivity se nacházejí v třetí části společně se stolní hrou, písničkami a s dalšími tipy na hry. Výtvarné aktivity jsou opět spojeny s dobou Karla IV. a jsou nápadité. Například výroba kožených náramků a přívěsků. Stolní hra je rozdělena do více čísel, kdy v každém čísle je část hry a pomůcky si musí děti samy vyrobit. Grafické zpracování je hezké, v časopisu převládají kreslené obrázky, ale jsou zde i fotografie výtvarných výrobků. Časopis má celkem 52 stran a jeho cena je 45 Kč.⁹¹

Časopis je pěkně zpracovaný, negativně však působí množství reklamy. Taktéž většina článků a úkolů s články spíše odpovídá školním dětem. Časopis bych doporučila dětem od 5 let věku. Některé pracovní listy měly nejasné či špatně formulované zadání. Jako dárek bych místo plyšových kuliček uvítala kůži pro výrobu náramků a prstýnků, popřípadě dárek, který se vztahuje k tématu časopisu. Cena odpovídá kvalitě, avšak pro děti předškolního věku od 3 do 5 let bych jej nedoporučila. Cílová skupina uvedena na titulní straně odpovídá skutečnosti.

⁹¹ *Pastelka*. 2017, 18(3).

Časopis Předškolák

Časopis Předškolák je časopis určený pro děti, které se těší do školy. Zastoupení reklamy je minimální. Celý časopis je spíše pracovním sešitem. Všechny pracovní listy mají jasné zadání, každý je na jedné straně a je tedy dostatek místa pro řešení. Předškolák obsahuje jak těžší úkoly pro předškoláky, popřípadě pro mladší školáky, tak i lehčí pro mladší děti. Nechybí grafomotorická cvičení odpovídající dětem předškolního věku.

Příběh je v časopisu pouze jeden a je zpracován jako komiks, který však není příliš kvalitní. V časopisu chybí zajímavé články, soutěže, stolní hry. Výtvarné aktivity jsou pouze součástí pracovních listů, vybarvování a dokreslování. Grafické zpracování je velmi pěkné, časopis obsahuje většinu kreslených nevybarvených obrázků, které si dítě může vybarvit. Učitelé by mohli jednotlivé pracovní listy okopírovat a používat při práci s předškolními dětmi. Bohužel v časopisu je uvedeno, že *„žádná část tohoto časopisu nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.“* Cena za 28 stránek činí 29 Kč.⁹²

Časopis Předškolák je spíše než časopisem pracovním sešitem. Najdou si v něm pracovní úkoly i děti od 3 let věku. Bohužel chybí kvalitní příběh, zajímavé články, výtvarné aktivity, soutěže i stolní hry. I přes to je však velmi kvalitně zpracován a jeho cena odpovídá kvalitě.

Časopis Raketa

Časopis Raketa je podle autorů časopis pro děti chytrých rodičů a jeho cílovou skupinou jsou děti od 5 do 10 let. Raketa je jediným časopisem, který koupíte pouze na vybraných místech, nebo je možné si časopis předplatit. Na první pohled má časopis velmi pěkné grafické zpracování. Reklamy v časopisu vůbec nejsou, je to tedy jediný analyzovaný časopis bez reklam. Pracovních listů není v časopisu mnoho, jsou však kvalitní, jejich zadání je jasné, ale nejsou určeny pro děti předškolního věku, ale spíše pro děti školní, které umějí číst a psát.

⁹² Předškolák. 2017, (2-3).

Kvalita příběhů je na vysoké úrovni, příběhy i komiksy mají zajímavé náměty i zápletky. Zajímavých článků je v časopisu také spousta a jsou zajímavé nejen pro děti ale i pro rodiče či učitele, kteří časopis odebírají nebo kupují. Do časopisu je také zařazen rozhovor s devítiletým chlapcem, který se věnuje jízdě na divoké řece. Příběhy i články odpovídají spíše cílové skupině starších dětí, tedy pro děti do 5 let věku a pro děti školního věku. V časopisu se objevují i recepty, doporučení na zajímavé a kvalitní knihy a zajímavé a přínosné pro dospělé i děti jsou informace o jednotlivých autorech.

Výtvarných aktivit není v časopisu mnoho, pouze tři, ale všechny rozvíjejí tvořivost dětí a dávají prostor pro vlastní fantazii. Stolní hry a soutěže v časopisu chybí. Výborné je grafické zpracování, každá stránka je uměleckým dílem, které podtrhuje text či úkoly. Svými ilustracemi a grafickým zpracováním je Raketa jednoznačně nejlepším z analyzovaných časopisů. Raketa má 46 stran a cena je 99 Kč.⁹³

Časopis je svým grafickým zpracováním a ilustracemi nejlepší časopis ze všech analyzovaných. Kvalitní je také zpracování příběhů, článků a reklamy se zde vůbec neobjevují. Je zde menší počet pracovních listů a časopis je spíše určen dětem školního věku, avšak pár aktivit a článků se hodí i pro předškolní děti. Kvalita odpovídá ceně, jsem názoru, že časopis Raketa patří mezi nejlepší časopisy vůbec, ale bohužel není příliš vhodný pro děti předškolního věku od 3 do 5 let.

Časopis Sluníčko

Na časopisu není uvedeno, pro jakou věkovou kategorii je určen. Zastoupení reklamy v časopisu Sluníčko je vysoké a působí rušivě. Pracovních listů je v časopisu dostatek, převládají ty kvalitnější, ale najdeme zde i pracovní listy s nejasným zadáním. Jsou zde i úkoly, které jsou pro školní děti, protože předpokládají čtení, psaní písmen a číslic a počítání a pro předškolní děti jsou náročné. Pěkné je procvičení angličtiny spojené s obrázky a také pracovní listy na sluchovou a zrakovou percepci, například pojmenování obrázků a zjištění počtu slabik, nebo překreslení obrázků v mřížce podle vzoru do prázdné mřížky. Jsou zde pracovní listy jak pro mladší děti od 3 let tak pro mladší školáky.

⁹³ Raketa. 2015, (3).

V časopisu jsou pouze minimálně zastoupeny příběhy a jejich kvalita je dobrá až chvalitebná. Jsou zde dva komiksy, z nichž jeden je velmi krátký a má pouze úvodní funkci v časopisu, druhý je určen především mladším dětem. Příběh o strašidelném karnevalu je pěkný a rozvíjí fantazii dětí. Zajímavé články v časopisu chybí.

Výtvarných aktivit je ve Sluníčku mnoho, ale pouze jedna rozvíjí tvořivost a fantazii dětí. Většinu výtvarných aktivit tvoří vystřihovánky a lepení, pouze výroba karnevalové masky z papírového talíře umožňuje dítěti tvořivost. V časopisu nejsou žádné stolní hry ani soutěže. Grafické zpracování je hezké, časopis je přehledný a každá aktivita má svůj nadpis a celý časopis je kreslený. Negativně působí pouze množství reklamy. Cena za 44 stran časopisu je 35 Kč.⁹⁴

V časopisu je reklama zastoupena ve vyšším množství. Některé pracovní úkoly jsou méně kvalitní, nebo jsou určeny pro školáky. Většina úkolů je ale pěkně zpracovaná a jsou zaměřeny na různé oblasti rozvoje u dětí. V časopisu však chybí kvalitnější články a nápaditější výtvarné aktivity. Vzhledem k nízké ceně kvalita časopisu odpovídá.

4.4.2 Výsledky analýzy

Pro vyhodnocení a přehlednost byly informace z analýzy převedeny do tabulky. Vlastní hodnocení v procentech je vyhodnocení všech hodnocených bodů, porovnání ceny a kvality a toho, zda je časopis vhodný pro děti předškolního věku od 3 do 6 let. Výsledná tabulka je srovnána podle nejlepších časopisů.

⁹⁴ *Sluníčko*. 2017, 50(2).

ČASOPIS	Báječná školka	Raketa	Dráček
Přehlednost	Přehledný, každá stránky měla nadpis aktivity.	Přehledné, nápadité, nejlépe graficky zpracované ze všech analyzovaných časopisů.	Přehledný, občas více úkolů na stránce působí lehce chaoticky.
Zastoupení reklamy	Nízké, reklamy spojené se soutěží.	Chybí.	Více reklamy, působí lehce rušivě.
Kvalita pracovních listů	Kvalitní, přehledné, pro cílovou skupinu dětí od 3 do 6-7 let.	Kvalitní, ale většina určena pro děti školního věku.	U některých úkolů nepřesná zadání, pro cílovou skupinu dětí od 3 let do školního věku.
Kvalita Příběhu	Mnoho příběhů a komiksů, básniček, písniček, jejichž kvalita byla chvalitebná až výborná.	Komiksy, příběhy i zajímavé články výborné, určeny spíše dětem školního věku.	Chvalitebné až výborné, avšak přejaté z knih Zuzany Pospíšilové.
Zajímavé články	Chybí.	Výborné, opravdu zajímavé a naučné, určené však spíše dětem školního věku.	Ano, kvalitně zpracované pro věkovou kategorii předškolních dětí.
Výtvarné aktivity	Zajímavé tvůrčí aktivity, soutěž spojená s výtvarnou aktivitou.	Nápadité a rozvíjející tvořivost a fantazii dětí.	Nápadité a rozvíjející tvořivost dětí, soutěž spojená s výtvarnou aktivitou.
Stolní hry	Chybí.	Chybí.	Chybí.
Soutěže	Soutěže spojené s výtvarnými aktivitami a reklamní soutěž.	Chybí.	Soutěže spojené s výtvarnými aktivitami a s čtenářskou gramotností.
Cena	49,00 Kč	99,00 Kč	49,00 Kč
Vlastní hodnocení	Vhodné pro všechny děti od 3 let po školní věk, cena ve vztahu ke kvalitě nízká.	Krásně graficky zpracovaný časopis se skvělými příběhy články a výtvarnými aktivitami. Cena odpovídá kvalitě. Bohužel je ale vhodný pro děti od 5 let a pro školní věk.	Vhodné pro děti od 3 let po školní věk, více reklam, nepřesná zadání úkolů, kvalita odpovídá ceně.
Vlastní hodnocení v procentech	95 %	90 %	75 %

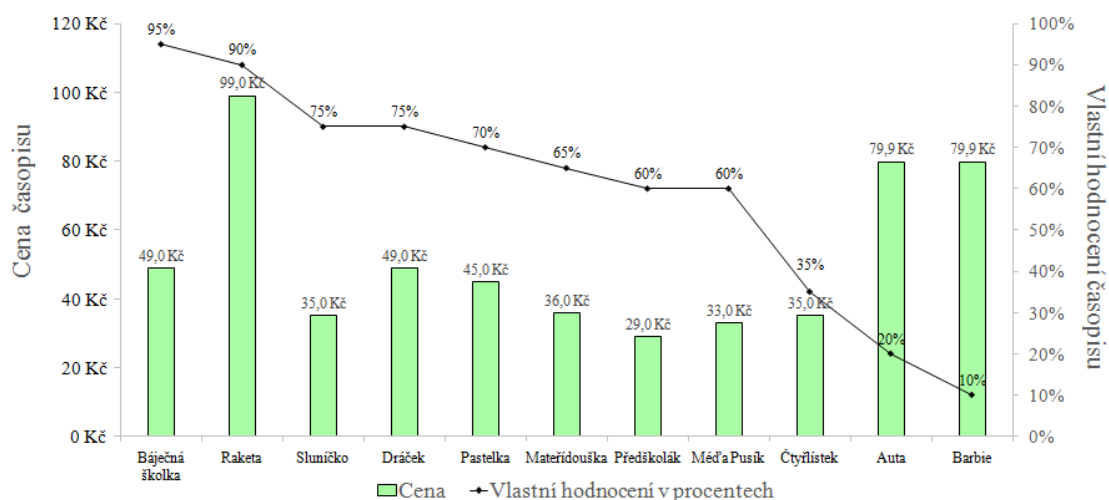
ČASOPIS	Sluníčko	Pastelka	Mateřídouška
Přehlednost	Přehledný, každá stránka má svůj nadpis, rušivě působí pouze reklamy.	Přehledný, graficky hezky zpracovaný, určen spíše pro školní děti.	Přehledný, hezky graficky zpracovaný až na některé ilustrace a na úkoly, kterých je více na stránce a působí chaoticky.
Zastoupení reklamy	Vysoké, reklama působí rušivě.	Vysoké, reklama vychází na každou 3. stránku.	Více reklamy, působí spíše rušivě.
Kvalita pracovních listů	Převládají kvalitní, některé však určeny pro školní děti.	Kvalitnější i méně kvalitní pracovní listy, většina určena pro děti od 5 let věku.	Nejsou vhodné pro děti předškolního věku, pro většinu úkolů je nutné umět číst a psát.
Kvalita příběhu	Málo příběhů, hodnocení dobré až chvalitebné.	Chvalitebně až výborně zpracované téma Karla IV, určené pro děti starší 5 let.	Většina příběhů je zpracována chvalitebně.
Zajímavé články	Chybí.	Spojené zajímavé články s příběhy Karla IV.	Ano, kvalitně zpracované, ale pro školní děti
Výtvarné aktivity	Mnoho, ale pouze jedna rozvíjející tvořivost a fantazii dětí. Ostatní byly pouze vystřihovánky.	Nápadité, spojené s celkovým tématem časopisu, se stolní hrou a s dobrou Karla IV.	Chybí.
Stolní hry	Chybí.	Ano, hra je rozložena do více vydání a pomůcky si musí děti samy vyrobit.	Chybí.
Soutěže	Chybí.	Chybí.	Chybí.
Cena	35,00 Kč	45,00 Kč	36,00 Kč
Vlastní hodnocení	Časopis měl kvalitní pracovní listy až na pár výjimek, chyběly kvalitnější příběhy a zajímavé články, velké množství reklamy. Cena odpovídá kvalitě.	Většina úkolů a aktivit je vhodnější pro děti starší 5 let, velké zastoupení reklamy. Cena odpovídá kvalitě.	Časopis nemá příběhy, články ani pracovními listy vhodné pro děti předškolního věku. Jinak je ale spíše kvalitnější.
Vlastní hodnocení v procentech	75 %	70 %	65 %

ČASOPIS	Předškolák	Méd'a Pusík	Čtyřlístek
Přehlednost	Přehledný pracovní sešit.	Spíše přehledný, na některých stránkách více úkolů což působilo nepřehledně.	Přehledný komiksový časopis.
Zastoupení reklamy	Minimální, většina reklam je reklamou samotného nakladatelství.	Nízké	Minimální, většina reklam je reklamou samotného nakladatelství.
Kvalita pracovních listů	Velmi kvalitní, odpovídající věkové kategorii od 3 do 6 let věku.	Většina pracovních listů byla nepřesně zadaná nebo měly nejasné řešení. Více úkolů na stránce působilo nepřehledně.	Chybí.
Kvalita příběhu	Pouze komiks, dobrý.	Časopis měl pouze 3 příběhy, příběh Méd'i Pusíka chvalitebný, na konci příběhu otázky k textu a úkol převyprávět příběh.	Komiksy s různými náměty, celkově jsou kvalitou dobré.
Zajímavé články	Chybí.	Ano, kvalitně zpracované pro věkovou kategorii předškolních dětí.	Chybí.
Výtvarné aktivity	Chybí, pouze v rámci zpracování pracovních listů vybarvování.	Pouze vystřihovánka a skládačka, nevhodná pro předškolní děti.	Chybí.
Stolní hry	Chybí.	Chybí.	Chybí.
Soutěže	Chybí.	Chybí.	Chybí.
Cena	29,00 Kč	33,00 Kč	35,00 Kč
Vlastní hodnocení	Pracovní sešit, který je vhodný pro děti předškolního věku. Velmi kvalitně zpracované pracovní listy, ale ostatní aktivity chybí. Cena odpovídá kvalitě.	Časopis je vhodný spíše pro děti od 3 do 5 let, ale kvalita pracovních listů je nízká. Cena tedy odpovídá kvalitě.	"Malá komiksová knížka" pro děti od 4 let. Cena odpovídá kvalitě.
Vlastní hodnocení v procentech	60 %	60 %	35 %

ČASOPIS	Auta	Barbie
Přehlednost	Přehledný, cílová skupina chlapci.	Nepřehledný až chaotický, cílová skupina dívky.
Zastoupení reklamy	Téměř žádné, časopis je sám o sobě reklamou.	Minimální, časopis je sám o sobě reklamou.
Kvalita pracovních listů	Pracovní listy neodpovídaly věku předškolních dětí, u pracovních listů bylo nutné znát číslice, počty a písmena a rozumět jim.	Velmi špatná, velmi chaotické zadání úkolu, není prostor na řešení.
Kvalita příběhu	Pouze komiksy, jejichž příběh byl dostatečný, avšak bez překvapení a nápadu.	Pouze jeden komiks, jehož kvalita byla chvalitebná, pěkný námět příběhu.
Zajímavé články	Ano jeden, kvalitně zpracovaný pro předškolní děti.	Chybí.
Výtvarné aktivity	Pouze omalovánky a vystřihovánky.	Pouze omalovánky a vystřihovánka.
Stolní hry	Ano, avšak její zpracování neodpovídalo věku předškolních dětí.	Chybí.
Soutěže	Chybí.	Chybí.
Cena	79,90 Kč	79,90 Kč
Vlastní hodnocení	Nevhodné pro předškolní děti, cena neodpovídá kvalitě.	Nevhodné pro předškolní děti, cena neodpovídá kvalitě.
Vlastní hodnocení v procentech	20 %	10 %

Graf č. 1 zobrazuje, zda cena odpovídá kvalitě časopisu. Z grafu je patrné, že jsou na českém trhu časopisy, jejichž cena je vysoká a kvalita odpovídá ceně (Raketa), avšak jsou i časopisy, jejichž cena je vysoká a kvalita je velmi nízká (Auta, Barbie). Nejlépe hodnoceným časopisem se stal časopis Báječná školka, jehož cena ve vztahu ke kvalitě je nízká. Cena časopisu ale ve většině případů odpovídá kvalitě.

Graf č. 1

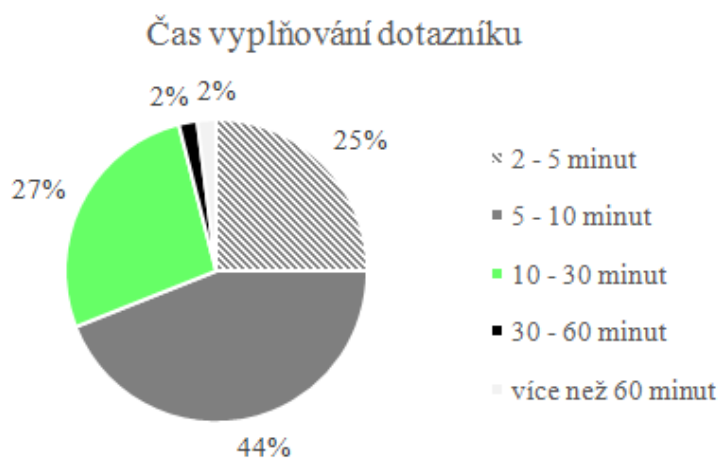

4.4.3 Interpretace dat dotazníkového šetření

Pro druhou část výzkumu byl využit elektronický online dotazník, který byl prostřednictvím internetu rozeslán respondentům. Osloveni byli respondenti, kteří mají dítě, nebo děti v předškolním věku. Celkem bylo položeno jednotlivým respondentům 24 otázek. Vzhledem ke sdílení dotazníku prostřednictvím internetových serverů není možné zjistit přesnou návratnost. Počet plně vyplněných dotazníků byl 48.

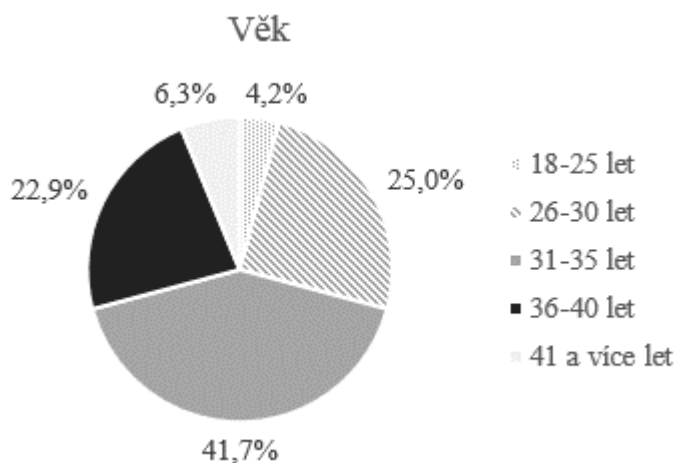
Na grafu č. 2 je znázorněna statistika dotazníku, která vyhodnocuje čas vyplňování. Téměř polovina respondentů strávila vyplňováním dotazníku 5 – 10 minut. Více než čtvrtina odpovídajících 10 – 30 minut a čtvrtina 2 – 5 minut. Ostatní respondenti potřebovali na vyplnění více než 30 minut. Ze statistiky můžeme usoudit, že většina respondentů věnovala vyplňování dotazníku dostatečný čas.

Graf č. 2

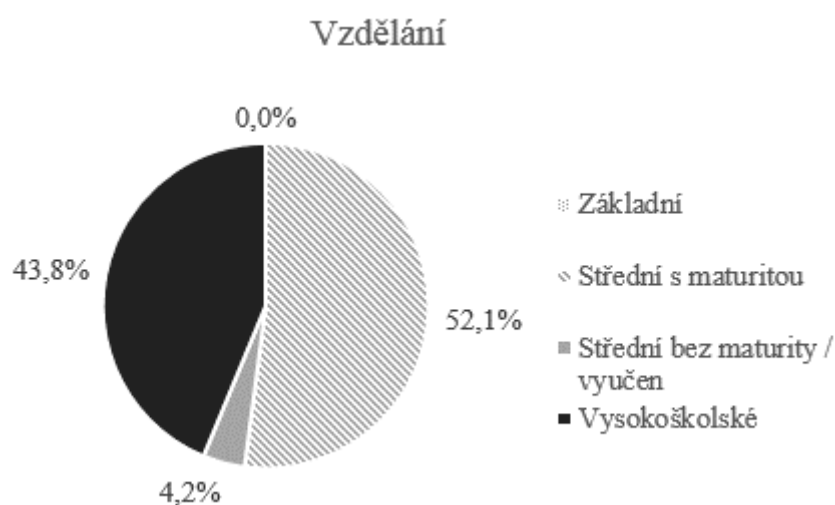
Z celkem 48 respondentů bylo 46 žen a 2 muži. Věk respondentů je znázorněn na grafu č. 3. Nejvíce odpovídajících, 20, bylo ve věku od 31 do 35 let. 12 respondentů bylo ve věku od 26 do 30 let a 11 respondentů ve věku od 36 do 40 let. 3 odpovídající byli starší více než 41 let a 2 byli ve věku od 18 do 25 let.

Graf č. 3

Na grafu č. 4 je zobrazeno nejvyšší dosažené vzdělání odpovídajících. Více než polovina, 52,1 % mělo nejvyšší dosažené vzdělání střední s maturitou. 43,8 % mělo vysokoškolské vzdělání a 4,2 % střední bez maturity, nebo vyučen. Dotazník nevyplňoval nikdo se základním vzděláním. Mezi respondenty bylo zhruba stejné zastoupení vysokoškolsky a středoškolsky vzdělaných jedinců. Výsledky vyplývající z výzkumu je možné interpretovat z hlediska vzdělanosti rodičů, nejnižší vzdělání dopovídajících bylo středoškolské vzdělání. Vzhledem k této skutečnosti mohou být výsledky šetření zkresleny.

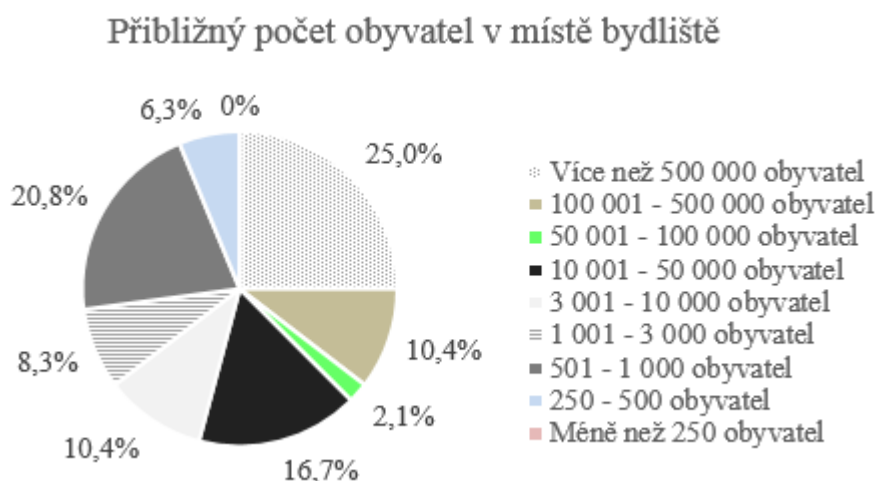
Graf č. 4

V dotazníku byla položena nepovinná otázka týkající se pozice, na které je respondent zaměstnán. 45 z 48 respondentů uvedlo své zaměstnání. 20 odpovídajících uvedlo, že pracují ve školství, převážně jako učitelky v mateřské či základní škole. Výsledky výzkumu mohou být zkresleny právě tím, že téměř polovina respondentů pracuje ve školství. 6 respondentů uvedlo, že jsou v současné chvíli na mateřské, nebo rodičovské dovolené. Mezi ostatními pozicemi se objevili například účetní, manažeři, asistent/referent obchodu, programátor a další.

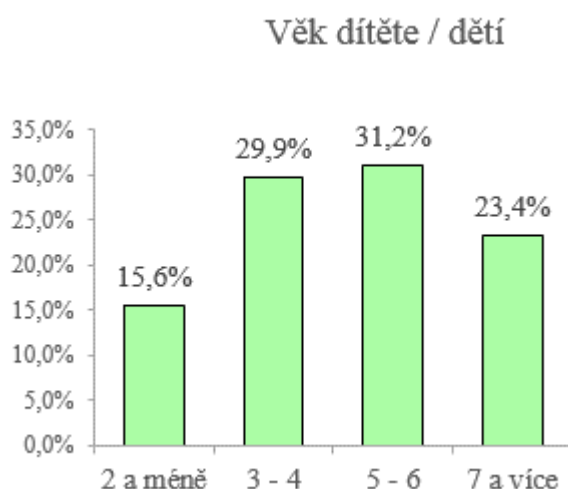
Následující graf č. 5 zobrazuje přibližný počet obyvatel v místě bydliště jednotlivých respondentů. V grafu jsou zastoupeny téměř všechny kategorie, vesnice i města. Chybí pouze vesnice s menším počtem obyvatel než 250. 12 respondentů uvedlo, že žijí ve městě, kde je více než 500 000 obyvatel. Předpokládáme-li, že dotazníky vyplňovali lidé trvale žijící v České republice, jedná se o hlavní město Praha. 10 respondentů uvedlo, že žijí v městě či vesnici, která má 501 až 1000 obyvatel. Následovala města s 10 001 až 50 000 obyvatel, stejný počet respondentů měla města se 100 001 až 500 000 obyvateli a s 3 001 až 10 000 obyvateli. Zastoupení míst s nižším i vyšším počtem obyvatel je vyrovnané.

Graf č. 5

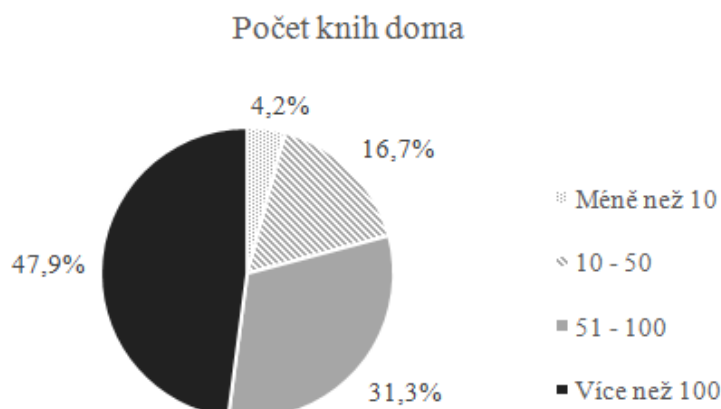
25 respondentů uvedlo, že mají 2 děti, 15 respondentů mělo 1 dítě a ostatní 3 děti. Poměr chlapců a dívek byl stejný. Jak je vidět na grafu č. 6, 31,2 % respondentů uvedlo, že mají děti ve věku 5 – 6 let, 29,9 % ve věku 3 – 4 roky, 23,4 % že mají děti starší 7 let a 15,6 % mladší 2 let.

Graf č. 6

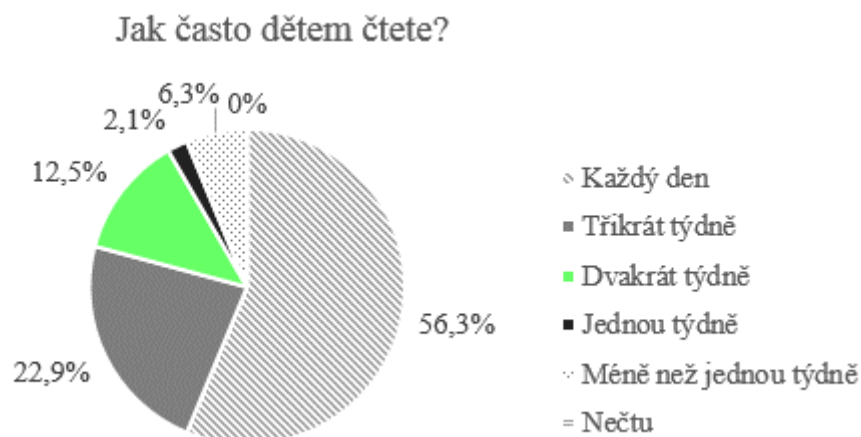
Následující otázky se zaměřují na vztah rodičů k čtenářské pregramotnosti a k informacím o dětských časopisech. Z grafu č. 7 vyplývá, že téměř polovina odpovídajících má doma odhadem více než 100 knih. 31,3 % uvedlo, že mají 51-100 knih, 16,7 % má doma odhadem 10- 50 knih a 4,2 % méně než 10 knih. Trávníček (2013) ve svém výzkumu uvádí, že každá rodina má doma v průměru 250 knih a 2 % rodin nemá doma žádné knihy. V porovnání s vlastním výzkumem mohou hodnoty odpovídat, neboť 4,2 % respondentů odpovědělo, že mají doma méně než 10 knih a někteří respondenti nemusí mít doma žádnou knihu. Porovnání průměrného počtu knih není jisté, neboť ve vlastním výzkumu jsem zjišťovala, zda respondenti mají více než 100 knih.

Graf č. 7

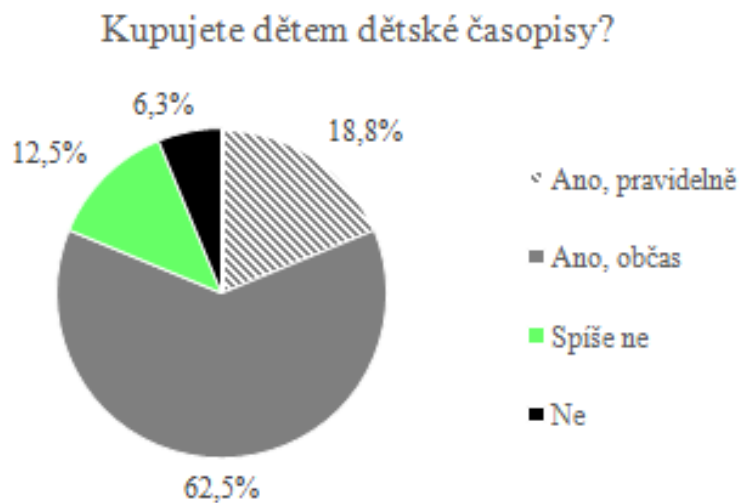
Graf č. 8 zobrazuje odpovědi na otázku, jak často rodiče čtou svým dětem. 56,3 % respondentů uvedlo, že čtou dětem každý den, 22,9 % čte třikrát týdně, 12,5 % dvakrát týdně. 6,3 % respondentů čte svým dětem jednou týdně a 6,3 % méně než jednou týdně. Žádný z respondentů neodpověděl, že dětem nečte. V porovnání s dílčími výstupy z výzkumu doc. Evy Šmelové vyplývá, že denně čte svému dítěti rozdílné množství rodičů. Podle vlastního provedeného dotazníkového šetření čte svým dětem 56,3 % rodičů, kdežto z výzkumu doc. Šmelové vyplývá, že denně čte svým dětem pouze 37 % rodičů. Podle vlastního výzkumu čte méně rodičů jednou týdně (2,1 %) a více rodičů méně než jednou za týden (6,3 %), kdežto u výzkumu doc. Šmelové více rodičů odpovídalo, že svému dítěti čtou jednou týdně (8 %) a méně odpovídalo, že čtou méně než jednou týdně (4 %).

Graf č. 8

V následujícím grafu č. 10 jsou zobrazeny odpovědi na otázku, zda rodiče svým dětem kupují dětské časopisy. Více než polovina respondentů, 62,5 %, kupuje dětské časopisy občas, 18,8 % uvedlo, že je kupuje pravidelně. 12,5 % dětské časopisy spíše nekupuje a 6,3 % je nekupuje vůbec, někteří kvůli nízkému věku dětí.

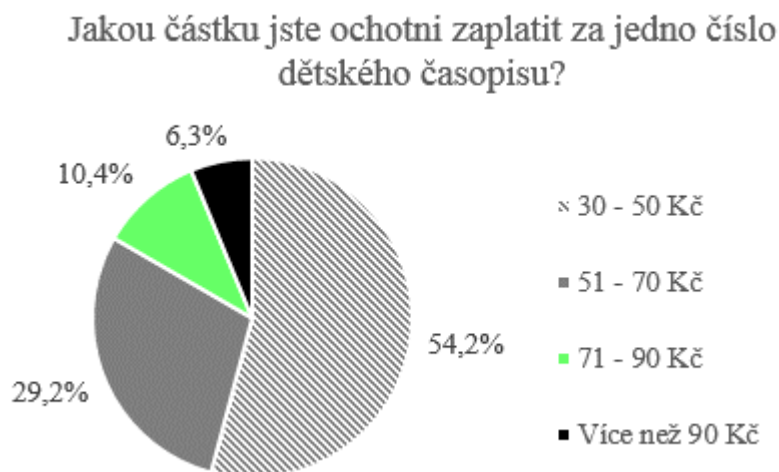
Graf č. 9

Z následujících odpovědí vyplývá, že 35 respondentů, tedy 74,5 % rodičů nevyužívá žádného z předplatných časopisů. Pouze 12 respondentů využívá předplatného časopisů. Někteří rodiče využívají většího počtu předplatných časopisů. Z předplatných časopisů byl nejčastěji uveden časopis Sluníčko, celkem 8 rodičů tento časopis odebírá. Dva respondenti uvedli, že odebírají časopis Raketa a Dráček. Také byly uvedeny jako předplacené časopisy Ben já Mína, Bumík, Časostroj, Hrana, My Little Pony a Mateřídouška.

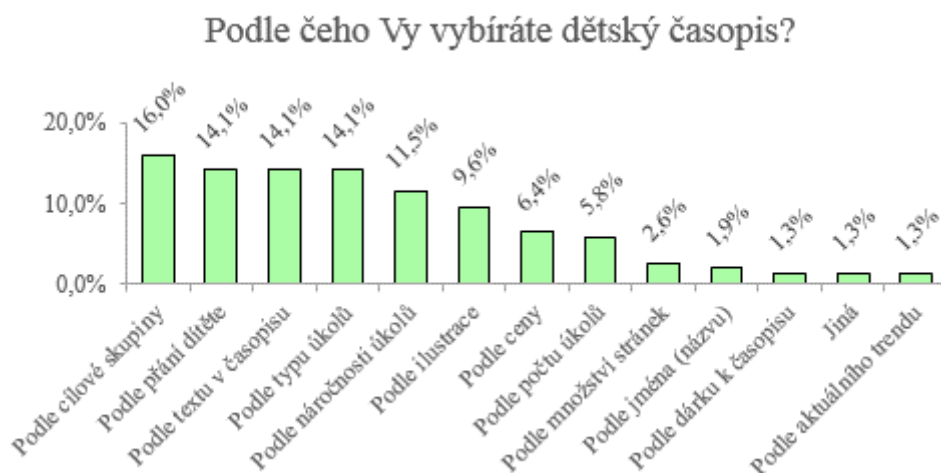
Velmi zajímavým grafem je graf č. 11, na kterém vidíme, jakou částku jsou rodiče ochotni zaplatit za jedno číslo dětského časopisu. Více než polovina respondentů, 26, odpovědělo, že je ochotno zaplatit 30 – 50 Kč. 14 respondentů je ochotno zaplatit 51 – 70 Kč za jedno číslo dětského časopisu. 71 – 90 Kč by zaplatilo 5 respondentů a více než 90 Kč pouze 3 respondenti. Vzhledem k tomu, že většina dotázaných uvedla nejnižší možnou částku, je možné předpokládat, že cena hraje určitou roli pro rodiče při výběru dětského časopisu.

Graf č. 10

Graf č. 12 zobrazuje odpověď na otázku, podle čeho si rodiče vybírají dětský časopis. U otázky bylo možné více odpovědí. Nejvíce rodičů (16 %) odpovědělo, že vybírají časopis podle cílové skupiny. Vyrovnané (14,1 %) jsou odpovědi, že dětský časopis rodiče vybírají podle typu úkolů, podle textu v časopisu, ale také podle přání dítěte. Jedním z důležitých faktorů při výběru dětského časopisu je tedy i přání samotného dítěte.

Graf č. 11

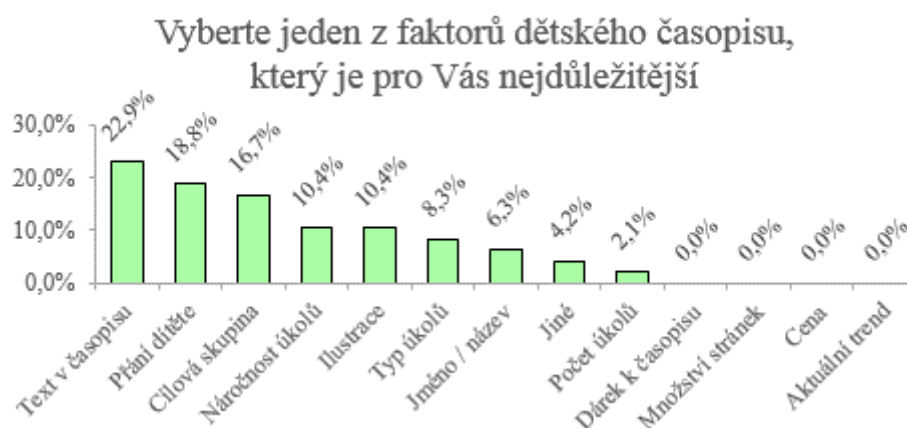

V následující otázce měli respondenti uvést pouze jeden z faktorů dětského časopisu, který je pro ně nejdůležitější. Z grafu č. 13 vyplývá, že nejdůležitější je pro rodiče text v časopisech (22,9 %) a druhý nejdůležitější faktor je přání dítěte (18,8 %). Je tedy zřejmé, že mnoho rodičů vybírá časopis právě podle přání dítěte. Žádný z respondentů neuvedl, že by byla pro jejich výběr důležitá cena časopisu, avšak z předchozích odpovědí týkající se ceny časopisů více než polovina dotázaných zvolila nejnižší cenu. Je tedy možné, že i cena hraje u časopisů velkou roli, ačkoliv to rodiče nepřiznávali.

Jednou z hypotéz výzkumu bylo, že rodiče s vyšším vzděláním vybírají časopisy podle typu úkolů. Tato hypotéza se nepotvrdila, neboť podle typu úkolů vybírají časopis pouze 4 respondenti, z nichž dva mají vysokoškolské a dva středoškolské vzdělání s maturitou.

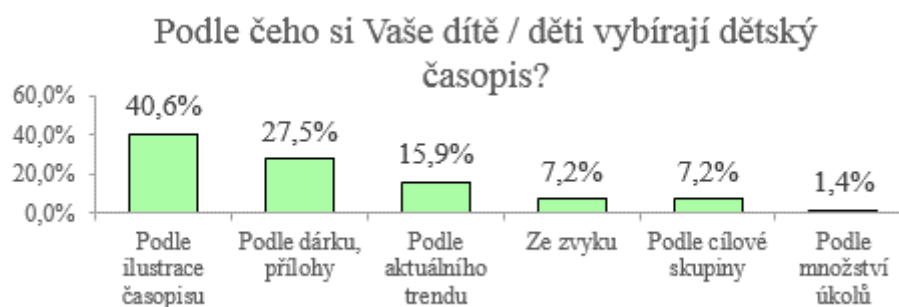
Další z hypotéz předpokládala, že rodiče vybírají dětský časopis podle přání dítěte. Z grafu č. 13 je patrné, že se hypotéza potvrdila. 18,8 % respondentů uvedlo, že vybírají dětský časopis podle přání dítěte. Pozitivní je, že nejvíce respondentů uvedlo, že vybírají časopis podle textu, je tedy zřejmé, že rodičům záleží i na kvalitě příběhů a článků uvedených v časopisech. Může to být způsobeno vzděláním rodičů, kteří na dotazníky odpovídali.

Graf č. 12

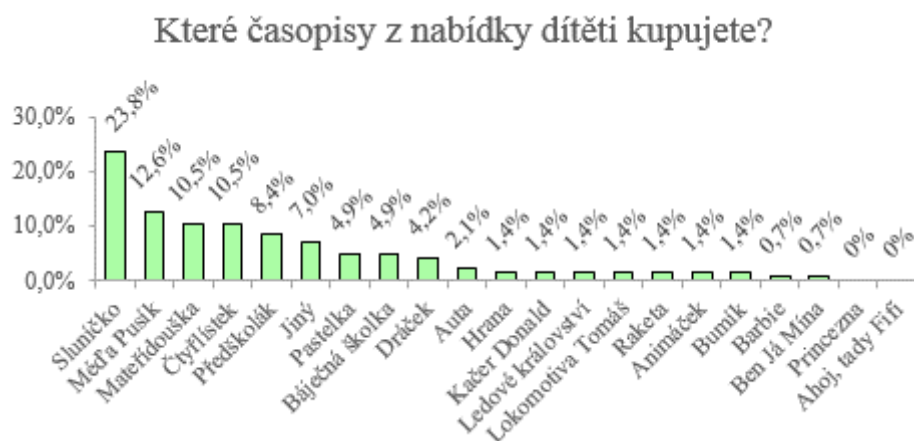
Následující otázka byla zaměřená na výběr časopisu podle dítěte. Vzhledem k vysokému počtu respondentů, kteří vybírají časopis právě podle přání dítěte, mohou výsledky ovlivnit předchozí odpovědi rodičů. Z grafu č. 14 vyplývá, že děti si vybírají časopis nejvíce podle ilustrace v časopisu (40,6 %). Následují dárky, přílohy (27,5 %) a aktuální trend (15,9 %). Děti podle respondentů nejméně vybírají časopisy podle množství úkolů (1,4 %).

Graf č. 13

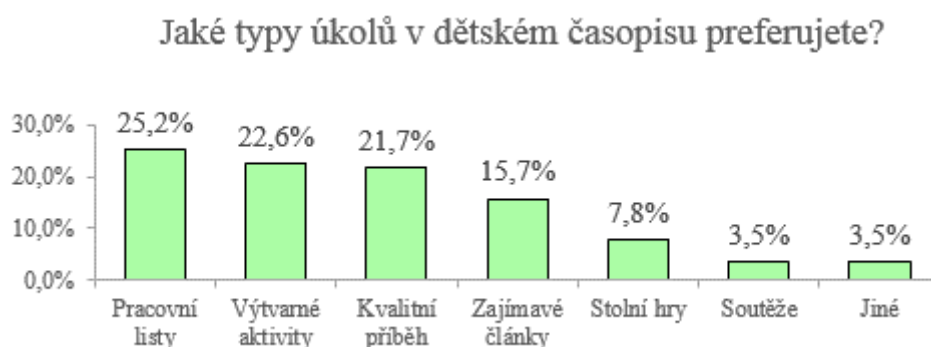
Nejvíce kupovaným dětským časopisem je podle odpovědí respondentů časopis Sluníčko, který kupuje 34 odpovídajících. Většina rodičů tento časopis kupuje kvůli ilustracím, zajímavým a různorodým úkolům, kvůli tvoření, kvalitnímu zpracování a odpovídajícímu věku dětí. Následuje Měďa Pusík, ten kupuje 18 respondentů, především kvůli tomu, že jej jako malí také odebírali. Čtyřlístek a Mateřídoušku kupuje 15 respondentů, protože sami je jako malí četli. Mateřídouška je překvapivě mezi prvními nejvíce kupovanými časopisy i přes to, že jeho cílovou skupinou jsou děti od 7 let věku. 10 respondentů také odpovědělo, že kupuje jiné časopisy, než byly uvedeny v nabídce. Například Prďácký časopis, Blesk- Nedělníček pro děti, Nezbeda, Časostroj, My Lille Pony, Hello kids, Junior, ABC. 2 respondenti uvedli, že dětské časopisy vůbec nekupují. Zajímavý byl komentář k časopisu Raketa, jeden z dotazovaných odpověděl: „*Libí se mi zpracování a to, že časopis jde za hranu všedního uvažování, nutí děti přemýšlet hravou a zábavnou formou.*“

Graf č. 14

Graf č. 16 ukazuje odpovědi na otázku, jaké typy úkolů respondenti v časopisu preferují. Nejvíce rodiče dávají přednost pracovním listům (25,2 %), dále výtvarným aktivitám (22,6 %), následuje kvalitní příběh (21,7 %), zajímavé články (15,7 %), stolní hry (7,8 %), soutěže (3,5 %) a jiné (3,5 %). Rodiče považují jako důležitý faktor text v časopisech, což je velmi pozitivní zjištění. Následující otázka zjišťovala, jaké druhy úkolů respondentům v časopisech chybí. Některým odpovídajícím žádné úkoly nechybí, popřípadě neví, ale někteří respondenti uvedli, že jim chybí logické úkoly, například dětské obrázkové sudoku, přírodovědné úkoly, mezioborová souvislost, logopedická cvičení, výtvarné a pohybové aktivity, písničky. Jeden z odpovídajících také uvedl, že mu v časopisech chybí „otázky k článkům pro kontrolu porozumění textu.“ S těmito připomínkami souhlasím a především s připomínkou vztahující se k otázkám k textu.

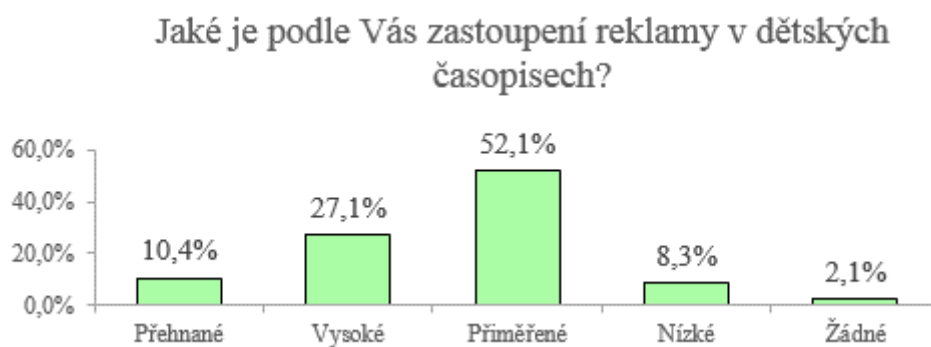
Graf č. 15

Další otázkou bylo zjišťováno, jaký typ dětských časopisů respondenty odrazuje a proč. Zde byl prostor pro vlastní slovní komentář. Mnoho respondentů uvedlo, že je odrazují Disney časopisy (Barbie, Auta) a časopisy s aktuálním trendem (Ledové království). Jako odrazující je uvedli především kvůli nízké kvalitě článků a úkolů nerozvíjející tvořivost ani intelekt dítěte a kvůli vysoké ceně. Rodiče negativně hodnotili množství reklamy, nevhodně zvolená témata článků a příběhů. Co mne překvapilo, nikoho z respondentů neodrazují špatně zadané a nekvalitní pracovní listy, či výtvarné aktivity, které v mnoha časopisech nejsou tvůrčí a rozvíjející fantazii dětí, která je, nejen pro rozvoj čtenářské pregramotnosti, nutná, jak jsem ukázala v teoretické části.

Někteří z respondentů již v předchozí otázce komentovali množství reklam. Následující graf č. 17 zobrazuje výsledky otázky, která zjišťovala, jaké je podle odpovídajících zastoupení reklamy v dětských časopisech. Z grafu je patrné, že více než polovina respondentů (52,1 %) hodnotí zastoupení reklamy jako přiměřené. Zbytek respondentů se přiklání k vyššímu množství reklamy v dětských časopisech (37,5 %), 27,1 % uvádí množství reklamy vysoké a 10,4 % jako přehnané. Naopak nízké a žádné zastoupení reklamy uvádí celkem 10,4 % respondentů. Tato otázka převážně odpovídá skutečnosti, jsou časopisy s menším množstvím reklam a časopisy s vysokým zastoupením reklam. Většina časopisů má zastoupení reklamy přiměřené.

Graf č. 16

Poslední uzavřená otázka zjišťovala, jaká je podle respondentů kvalita dětských časopisů na našem trhu. 3 odpovídající uvedli, že je kvalita výborná, 29 že je dostačující a 13 respondentů uvádí kvalitu jako nedostačující. Ostatní respondenti uvádí, že záleží na vybraném časopisu, ale ve většině je kvalita na trhu dostačující. Záleží opravdu na titulu, který rodič či dítě vybere. Jsou časopisy, které jsou velmi kvalitní, ale bohužel i časopisy, které jsou svou kvalitou na velmi nízké úrovni. Jeden z respondentů ve vlastním komentáři uvedl, že „je docela těžké najít kvalitní časopis pro děti.“

4.4.4 Výsledky dotazníkového šetření

Z výsledku dotazníkového šetření vyplývá, že většina respondentů kupuje dětské časopisy podle kvality článků či úkolů. Tento výsledek může být důsledkem vzdělanosti dotazujících, všichni respondenti měli středoškolské, nebo vysokoškolské vzdělání. Významnou roli ve výsledcích hrálo zaměstnání, téměř polovina respondentů uvedla, že pracuje či pracovala ve školství. I přes tento fakt mají velkou roli při výběru časopisu samotné děti, potvrdila se tedy hypotéza, že rodiče kupují dětské časopisy podle přání dětí. Druhou hypotézou bylo, že rodiče s vyšším vzděláním vybírají časopisy podle typu úkolů. To se nepotvrdilo, neboť podle typu úkolů vybírali časopisy jak vysokoškolsky, tak středoškolsky vzdělaní respondenti. Z výsledku vyplývá, že kvalita časopisů na našem trhu je dostatečná a množství reklam v časopisech přiměřené. Nejvíce kupovanými časopisy jsou Sluníčko, Méd'a Pusík, Mateřídouška a Čtyřlístek. Cena podle dotazníku nehraje při výběru časopisu roli, avšak zaplatit za jedno číslo časopisu více než 71 Kč je ochotno pouze 16,7 % respondentů.

Z výsledků dotazníkového šetření mne překvapilo, že výběr časopisu ovlivňují nejen děti, ale především kvalita textu. Z dalších odpovědí je však zřejmé, že většina rodičů nekupuje časopisy s aktuálním trendem (Ledové království), či časopisy vztahující se k hračce či filmu (Barbie, Auta) a sledují, jak kvalitní časopisy svým dětem kupují.

Taktéž mne překvapily výsledky nejvíce kupovaných časopisů. Vítězi mezi dotazovanými jsou Sluníčko, Méd'a Pusík, Mateřídouška a Čtyřlístek, ačkoliv Mateřídouška a Čtyřlístek jsou určeny dětem od 6 let. Podle analýzy jednotlivých časopisů však zvítězila Báječná školka a Raketa. Sluníčko obsadilo až třetí místo a Méd'a Pusík, Mateřídouška a Čtyřlístek byly obsahem a zpracováním hodnoceny jako méně kvalitní časopisy pro děti předškolního věku.

5 Závěr

Diplomová práce byla zaměřena na dětské časopisy z pohledu rodičů. V teoretické části byly popsány informace týkající se dítěte staršího předškolního věku, vymezen termín čtenářská pregramotnost, význam rodiny a mateřské školy ve vztahu k čtenářské pregramotnosti. Dále byl v teoretické části popsán vztah dítěte ke knize a k dětskému časopisu.

V empirické části byly pro výzkum zvoleny dvě metody, analýza dokumentů a dotazníkové šetření. Podle cíle mělo být zjišťováno, jaký je obsah současné časopisecké produkce pro děti předškolního věku, podle čeho si rodiče vybírají dětské časopisy a jaké faktory tento výběr ovlivňují. Dalším cílem bylo zjistit, jakou roli hraje cena a kvalita časopisu a jakou roli při výběru časopisu mají samotné děti. Cíle považuji za splněné. Na našem trhu se objevují kvalitní i méně kvalitní časopisy, z výsledků analýzy vyplynulo, že cena časopisů ve většině případů odpovídá kvalitě, avšak jsou výjimky, například u časopisů Barbie a Auta byla kvalita neúměrná ceně. Naopak u časopisu Báječná školka byla cena ve vztahu ke kvalitě nízká. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že většina rodičů vybírá dětský časopis podle kvality textů, ale velké množství rodičů kupuje dětský časopis podle přání dětí. Cena podle dotazníkového šetření nehraje při výběru časopisu roli, ale zaplatit za jedno číslo časopisu více než 71Kč je ochotno pouze 16,7 % respondentů.

Předpokladem bylo, že u časopisecké produkce pro předškolní děti je cena neúměrná kvalitě časopisů, tato hypotéza se nepotvrdila. Dalším předpokladem bylo, že většina nabízených dětských časopisů nevyhovuje věku uvedenému vydavatelem, tuto hypotézu však nejde jednoznačně potvrdit, neboť ne u všech časopisů byla uvedena cílová skupina. U většiny uvedených však hypotéza neodpovídala, časopisy s uvedenou cílovou skupinou vyhovovaly věku uvedenému vydavatelem. Dalším předpokladem bylo, že rodiče kupují dětské časopisy podle přání dětí. Tato hypotéza se potvrdila. Nepotvrdila se však poslední z hypotéz, že rodiče s vyšším vzděláním vybírají časopisy podle typu úkolů.

Jak bylo uvedeno v teoretické části práce, čtení působí pozitivně na vztah dítěte a rodiče. Čtením dítě vnímá intonaci, rytmus řeči a přejímá od rodiče řečový vzor. V časopisech se objevují příběhy a zajímavé články, prostřednictvím kterých rodič s dítětem navazuje úzké citové vazby. Jak bylo z výzkumu zjištěno, většina rodičů si vybírala dětský časopis podle textu a je tedy zřejmé, že rodiče tráví čas čtením dětem, čímž prohlubují vzájemné vztahy.

Výsledky obsahové analýzy by mohly být porovnány s dalšími čísly jednotlivých časopisů. Při větším počtu respondentů by práce mohla být dále rozpracována na rozdíl mezi respondenty žijícími na vesnici a žijícími ve městech. Zároveň jsou otázky, které není možno zodpovědět pouhou distribucí dotazníků a odpovědi na ně by zajistil kvalitativní výzkum, zejména hloubkové rozhovory s vybranými rodiči a dětmi.

6 Seznam použitých informačních zdrojů

Monografie

BRIERLEY, J., K. 7 prvních let života rozhoduje: [nové poznatky o vývoji mozku a výchova dítěte]. Praha: Portál, 1996. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-109-6.

GAVORA, P. *Výzkumné metody v pedagogice: příručka pro studenty, učitele a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido, 1996. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-15-x.

KUTÁLKOVÁ, D. Vývoj dětské řeči krok za krokem. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2010. Pro rodiče. ISBN 978-80-247-3080-6.

LANGMEIER, J., & KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

LEPILOVÁ, K. *Cesty ke čtenářství*. Brno: Edika, 2014. ISBN 978-80-266-0112-8.

MACHOVÁ, J. *Biologie člověka pro učitele*. 2. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3357-2.

OSVALDOVÁ, B., & HALADA, J. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. 2., dopl. vyd. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-108-6.

PRŮCHA, J. Dětská řeč a komunikace: poznatky vývojové psycholingvistiky. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3603-7.

PRŮCHA, J., & KOŤÁTKOVÁ, S. Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0495-4.

PŘÍHODA, V. Ontogeneze lidské psychiky. Praha, 1977.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. ISBN 80-870-0000-5.

TOMÁŠKOVÁ, I. *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0790-0.

TRÁVNÍČEK, J. *Překnížkováno: co čteme a kupujeme* (2013). Brno: Host, 2014. ISBN 978-80-7491-256-6.

Články

DE WITT M., & LESSING A. *The deconstruction and understanding of pre-literacy development and reading acquisition*. Early Child Development And Care [serial online]. May 24, 2017;:1-14. Available from: Scopus®, Ipswich, MA. Accessed June 21, 2017.

HOMOLOVÁ, K. (2012). Rozvíjení čtenářské pregramotnosti a tvorba čtenářské prekompetence u předškolních dětí. In *Čtenářská gramotnost a podpora jejího rozvoje ve škole* (ed. Wildová), Praha: PedF UK.

KROPÁČKOVÁ, J., WILDOVÁ, R. & KUCHARSKÁ, A. Pojetí a rozvoj čtenářské pregramotnosti v předškolním období. *Pedagogická orientace*. Olomouc: Česká pedagogická společnost, 2014, 24(4), 488-509. ISSN 1211-4669.

TAMÁŠOVÁ, V., & ŠULGANOVÁ, Z. *Promotion of Family Reading in the Context of Children's Early Reading Literacy Development*. Acta Technologica Dubnicae, Vol 6, Iss 2, Pp 9-28 (2016) [serial online]. 2016;(2):9. Available from: Directory of Open Access Journals, Ipswich, MA. Accessed June 21, 2017.

Internetové zdroje

Analýza dokumentů jako evaluační nástroj. *Klinika adiktologie* [online]. 2012 [cit. 2017-06-03]. Dostupné z: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/593/3884/Analýza-dokumentu-jako-evaluacni-nastroj>

Celé Česko čte dětem [online]. 2014 [cit. 2017-07-04]. Dostupné z: <http://celeceskoctedetem.cz>

Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení. *Moravská zemská knihovna* [online]. Brno, 2016 [cit. 2017-06-10]. Dostupné z: https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/04_formalni_a_obsahova_analyza_textu_05.pdf

Pedagogické zásady a principy. *Skladiste.janpolak.cz* [online]. 2014 [cit. 2017-06-22]. Dostupné z: <http://skladiste.janpolak.cz/ucitelstvi/pedagogika/pedagogika-11.pdf>

Průzkumy. *Celé Česko čte dětem* [online]. Olomouc, 2012 [cit. 2017-07-04]. Dostupné z: <http://celeceskoctedetem.cz/pro-rodice/pruzkumy/clanek-99>

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2017. [cit. 2017-07-01]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/39793/>

Týden čtení dětem v ČR. *Celé Česko čte dětem* [online]. 2014 [cit. 2017-07-04]. Dostupné z: <http://celeceskoctedetem.cz/nase-aktivity/tyden-cteni-detem-cr/clanek-33>

Schéma: prof. Braun – Galkowska. In: MŠ Podbělohorská [online]. Praha: Magdalena Heringová, 2010 [cit. 2017-06-13]. Dostupné z: <http://msklamovka.webnode.cz/cccd/schema-prof-braun-galkowska/>

Dětské časopisy

Auta. Egmont publishing, 2017, (2).

Báječná školka. Praha: Fragment, 2017, (1-2).

Barbie. Egmont publishing, 2017, (2).

Čtyřlístek. 2017, 49(3).

Dráček. 2017, (2).

Mateřídouška. 2017, (2).

Méd'a Pusík. 2017, (3).

Pastelka. 2017, 18(3).

Předškolák. Praha: Fragment, 2017, (2-3).

Raketa. Labyrint, 2015, (3).

Sluníčko. 2017, 50(2).

6 Seznam zkratk

ISCED 0- Preprimární vzdělávání

PIRLS- Progress in International Reading Literacy Study

PISA- Programme for International Student Assessment

RVP PV- Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání

VÚP- Výzkumný ústav pedagogický v Praze

7 Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník

Příloha 1 – Dotazník

Čtenářská pregramotnost

Dobrý den,

jsem studentkou Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, kde studuji obor Pedagogika předškolního věku. V rámci mé diplomové práce bych Vás chtěla poprosit o vyplnění anonymního dotazníku.

Děkuji,

Vendula Matoušková

Pohlaví

- ☐ Žena
☐ Muž

Věk

- ☐ 18-25 let
☐ 26-30 let
☐ 31-35 let
☐ 36-40 let
☐ 41 a více let

Nejvyšší dosažené vzdělání

- ☐ Základní
☐ Střední bez maturity / vyučen
☐ Střední s maturitou
☐ Vysokoškolské

Pozice, na které jste zaměstnán/ zaměstnána

Přibližný počet obyvatel v místě bydliště

- ☐ Více než 500 000 obyvatel
- ☐ 100 001 - 500 000 obyvatel
- ☐ 50 001 - 100 000 obyvatel
- ☐ 10 001 - 50 000 obyvatel
- ☐ 3 001 - 10 000 obyvatel
- ☐ 1 001 - 3 000 obyvatel
- ☐ 501 - 1 000 obyvatel
- ☐ 250 - 500 obyvatel
- ☐ Méně než 250 obyvatel

Počet dětí

--

Pohlaví dítěte / dětí (označte počet dívek / chlapců)

	0	1	2	3	4
Dívka	☐	☐	☐	☐	☐
Chlapec	☐	☐	☐	☐	☐

Věk dítěte / dětí

- ☐ 2 a méně
- ☐ 3 - 4
- ☐ 5 - 6
- ☐ 7 a více

Kolik knih máte doma (přibližně) ?

- ☐ Méně než 10
- ☐ 10 - 50
- ☐ 51 - 100
- ☐ Více než 100

Jak často dětem čtete?

- ☐ Každý den
- ☐ Třikrát týdně
- ☐ Dvakrát týdně
- ☐ Jednou týdně
- ☐ Méně než jednou týdně
- ☐ Nečtu

Kupujete dětem dětské časopisy?

- ☐ Ano, pravidelně
- ☐ Ano, občas
- ☐ Spíše ne
- ☐ Ne

Využíváte předplatného některých dětských časopisů? (Pokud ano, napište název)

- ☐ Ne
- ☐ Ano

Jakou částku jste ochotni zaplatit za jedno číslo dětského časopisu?

- ☐ 30 - 50 Kč
- ☐ 51 - 70 Kč
- ☐ 71 - 90 Kč
- ☐ Více než 90 Kč

Podle čeho Vy vybíráte dětský časopis? (více možností)

- ☐ Podle přání dítěte
- ☐ Podle množství stránek
- ☐ Podle ceny
- ☐ Podle jména (názvu)
- ☐ Podle aktuálního trendu obsahu (např. Ledové království)
- ☐ Podle počtu úkolů
- ☐ Podle náročnosti úkolů
- ☐ Podle typu úkolů
- ☐ Podle ilustrace
- ☐ Podle textu v časopisu
- ☐ Podle cílové skupiny časopisu (např. Předškolák - mám předškoláka)
- ☐ Podle dárku k časopisu
- ☐ Jiná

Vyberte jeden z faktorů dětského časopisu, který je pro Vás nejdůležitější

- ☐ Přání dítěte
- ☐ Množství stránek
- ☐ Cena
- ☐ Jméno / název časopisu
- ☐ Aktuální trend časopisu (např. Ledové království)
- ☐ Počet úkolů
- ☐ Náročnost úkolů
- ☐ Typ úkolů
- ☐ Ilustrace
- ☐ Text v časopisu
- ☐ Cílová skupina časopisu (např. Předškolák - mám předškoláka)
- ☐ Dárek k časopisu
- ☐ Jiné

Podle čeho si Vaše dítě / děti vybírají dětský časopis? (více možností)

- ☐ Podle aktuálního trendu
- ☐ Podle ilustrace časopisu
- ☐ Podle dárku, přílohy
- ☐ Ze zvyku (vždy má Medvídko Pú a chce ho)
- ☐ Podle množství úkolů
- ☐ Podle cílové skupiny (Barbie časopis pro holky)

Které časopisy z nabídky dítěti kupujete? (více možností)

- ☐ Ahoj, tady Fifi
- ☐ Animáček
- ☐ Auta
- ☐ Báječná školka
- ☐ Barbie
- ☐ Ben Já Mína
- ☐ Bumík
- ☐ Čtyřlístek
- ☐ Dráček
- ☐ Hrana
- ☐ Kačer Donald
- ☐ Ledové království
- ☐ Lokomotiva Tomáš
- ☐ Mateřídouška
- ☐ Měďa Pusík
- ☐ Pastelka
- ☐ Princezna
- ☐ Předškolák
- ☐ Raketa
- ☐ Sluníčko
- ☐ Jiný

Jaký časopis dítěti kupujete nejčastěji a proč? (pouze jeden)

Jaké typy úkolů v dětském časopisu preferujete? (více možností)

☐ Kvalitní příběh

☐ Zajímavé články

☐ Pracovní listy

☐ Výtvarné aktivity

☐ Stolní hry

☐ Soutěže

☐ Jiné

Jaké typy úkolů Vám v dětských časopisech chybí?

Jaký typ dětských časopisů Vás odrazuje a proč?

Jaké je podle Vás zastoupení reklamy v dětských časopisech?

☐ Žádné

☐ Nízké

☐ Přiměřené

☐ Vysoké

☐ Přehnané

Jaká je podle Vás kvalita dětských časopisů na našem trhu?

☐ Výborná

☐ Dostačující

☐ Nedostačující

☐ Váš slovní komentář

Prostor pro váš slovní komentář